



How to Set Up a Screening Venue

2024

ANI FIKCE, ANI REPORTÁŽ

AUTOR: František eF. Horvát, Producent (Česko)



- > Ani fikce, ani reportáž
- > Definovat dokument
- > Skrze cizí oči zažít cizí život
- > Kolektivní záležitost
- > Sdílený zážitek
- > Influencerstvo sledující a sdílící
- > Nejsi v tom sám
- > Reálný svět

Ani fikce, ani reportáž

“Dokument, ve své nejzákladnější definici, je oficiální psaný, elektronický nebo tiskový materiál, který poskytuje informace, důkazy nebo záznamy. Dokumenty mohou mít různé formy a účely – od právních dokumentů, jako jsou smlouvy a zákony, přes vzdělávací materiály, jako jsou vědecké studie a učebnice, až po obchodní záznamy, jako jsou zprávy a faktury. V širším smyslu může být dokument jakýkoliv materiál, který slouží jako oficiální záznam nebo důkaz nějakého jevu, transakce nebo stavu věci.”

Chat GPT 4.0, 25. 11. 2023

Ne tak šťastné označení

Pro úvodní odstavec této kapitoly jsem se obrátil s prosbou o slovníkovou definici dokumentu na umělou inteligenci. Záměrně jsem ji nežádal o definici hesla *dokumentární film*, ale pouze *dokument*. Čím déle se totiž v audiovizí pohybuji, tím více mám pocit, že jsme se oním slovem a jeho konotacemi uzavřeli do nekonečného kruhu. Jsou totiž dokumentární filmy opravdu *důkazem* nebo *záznamem*?

Po několika dokumentárních filmech, které v samotných začátcích kinematografie zachycovaly krátký okamžik, a v dnešním světě by získaly spíše označení *aktualita*, se v roce 1922 stejnou

charakteristikou označil i film *Nanuk – člověk primitivní* průkopníka dokumentárního žánru Roberta J. Flahertyho. Ve filmu nám Flaherty nepředstavil jen několik scén ze života Eskymáků za polárním kruhem, ale nastavil mu také ucelenou strukturu a pohled na život rodiny Inuitů. Postupně se však diváctvo dozvědělo, že Flaherty do filmu vybral pouze ty členy a členky kmenu, kteří nejvíce odpovídali zavedeným stereotypům a představám, a taky že některým z nich změnil jména, aby se západním divákům a divačkám lépe pamatovala. Přestože *Nanuk* tedy není věrným *záznamem* nebo *důkazem*, nadále mu říkáme *dokumentární film*.

Definovat dokument

Jak bychom tedy měli správně definovat *dokumentární film*? Jako film vypovídající o skutečných událostech a realitě? Pak by dokumentárním filmem byl i *Titanic* (Titanic, 1997), a přesto mu tak neříkáme. Nebo jako film vyprávějící příběh skutečných lidí? To je pak ale přece i takový seriál *Koruna* (The Crown, 2016–2023).

Tvůrčí zpracování skutečnosti – tak dokumentární filmy definoval skotský režisér John Grierson. A nejspíše se v nejjednodušší podobě blíží tomu, co všichni při slovním spojení *dokumentární film* cítíme. Víme totiž, že většinou sledujeme skutečné události, realitu i příběhy skutečných lidí – ale taky pohledem daného autora nebo autorky filmu, nejčastěji s vědomím aktérů a akterek, že jsou natáčeni.

Bill Nichols ve své legendární knize *Úvod do dokumentárního filmu* rozvádí a doplňuje nejobecnější definice dokumentárního filmu do tvrzení, že *dokumentární filmy hovoří o skutečných situacích či událostech a cití známá fakta; neuvádí fakta nová, neověřená, a mluví o žitém světě spíše přímo než alegoricky*.

Doplňuje, že *dokumenty vyprávějí o skutečných lidech, kteří nehrají ani nepředstavují role*. A přidává také tvrzení, že *dokument vypráví příběh tak, aby byl věrohodnou reprezentací toho, co se stalo, spíše než obraznou interpretací toho, co se mohlo stát*. (4)

Skrze cizí oči zažít cizí život

Proč tedy dokumenty tvoříme a sledujeme? Proč v tuto chvíli čteš tento text? Proč existují projekty a iniciativy jakou je KineDok? Nejspíše proto, že nám dokumentární filmy přináší něco, co můžeme znát spíše ze světa fikčního filmu – přenos do jiného světa; příležitost nahlédnout do cizího života; výlet do jiné reality, mnohdy nekomfortní, komplikované, bez jednoduchých nebo jasně definovaných odpovědí. Na pouť do cizích životů se vydáváme s vědomím, že možná vše sledujeme s drobnými fikčními momenty, vybranými hledisky pohledu, specifickým rámováním kamery, stříhovou stylizací nebo výraznější úpravou ve zvukové postprodukci; ale také s přesvědčením, že sledujeme co možná nejsyrovější výsek vybrané reality se snad nejmenším vlivem těchto zásahů.

Každým dokumentárním filmem dostáváme unikátní příležitost sledovat svět pohledem autorů a autorek, členů a členek štábu, umělců a umělkyně, kteří na plátna a obrazovky přináší svůj individuální styl, osobnosti, zájmy a mnohdy i sociální situace a politické názory.

NABÍDKA FILMŮ

<https://kinedok.net/cs/selection/katalog-filmu>

Kolektivní záležitost

Při výuce produkce začínám svou první hodinu větou *Film je kolektivní dílo*. Všichni tušíme, jak velké štáby některé filmy zaměstnávají, kolik lidí se i na zdánlivě nenáročných jednoduchých projektech podílí. Komunitní aspekt se ale s filmem přenáší dál i po jeho dokončení – do distribuce. Každou veřejnou projekci můžeme totiž také označit za kolektivní záležitost, prostor pro společné rozjímání, přemýšlení, inspiraci a především diskusi. Ať už se setkáváme v kinech, kavárnách, galeriích nebo třeba na lodi, získáváme společným časem před, během a po projekci unikátní příležitost sdílení.

Sdílený zážitek

KineDok by se dal považovat za některou z populárních sociálních sítí – propojuje totiž svět tvůrců a tvůrkyň s těmi, pro které své dílo vytvářeli, tedy diváky a diváčkami, fanoušky a fanynkami dokumentárního filmu. Zatímco na internetových sítích bychom potřebovali využít funkci komentáře nebo emotikonu srdíčka, KineDok tuto anonymní bariéru bourá a otevírá možnost živé otevřené diskuse, ke které jako elementární zdroj používá dokumentární filmy. Následující strany mají za cíl představit ti myšlenku KineDoku jako platformy pro sdílený zážitek podrobněji. Kolegové a kolegyně tě provedou otázkami komunity, technickými aspekty, programovým výběrem, prací s publikem i politicko-etickými tématy, které bude svět

dokumentárního filmu vždy otevírat. Na tobě už pak zůstane, zdali se po přečtení rozhodneš stát jedním z *influencerů* a *influencerek* v této unikátní platformě.

Influencerstvo sledující a sdílící

Pokud se budeme držet alegorie sociálních sítí, pak je KineDok stále otevřeným místem pro nové influencery a influencerky, aktivní jedince, kteří mají touhu v živých diskusích stále hledat nové názory a pohledy na svět. Jaký lepší prostředek si k tomu vybrat, než náhled na cizí život skrze cizí oči? Projekce v rámci KineDoku už probíhaly opravdu na mnoha různorodých místech – ať už na zmiňované lodi nebo například v domovech pro seniory a seniorky, ale i ve věznicích. Nikdo z tamních diváků a divaček se nezamýšlel nad samotným místem, primární bylo dle slov organizátorů a organizátorek téma setkání. Svě publikum si ale filmové události našly i na standardnějších místech, jako jsou kavárny, galerie nebo knihovny. Každoroční výběr filmů totiž divákům a divačkám přináší tolik žádanou alternativu k mnohdy stereotypní filmové náplni kin. Zkušenosti tzv. *venue managerů*, tedy organizátorů a organizátorek, oněch *influencerů* a *influencerek* KineDoku ukazuje, že lidé hledají alternativu k bezduchým a zbytečně agresivním debatám na internetu, a chtějí vést smysluplný a otevřený dialog.

Nejsi v tom sám

Jako producent jsem otevřený všem, kdo se cítí být tvůrcem nebo tvůrkyní – nezáleží mi na tom, zdali mají vystudované školy, zdali mají rozsáhlé nebo naopak malé zkušenosti. Důležité je pro mě téma, o čem chce daná osoba vyprávět. Stejně otevřený je i KineDok. Nezáleží na tom, jestli jsi studentem nebo studentkou střední školy nebo členem či členkou klubu seniorů – důležité je, že chceš vyprávět a rozvíjet.

Ať už je tvým cílem rozproudit debatu, přilákat nové diváky a divačky k dokumentárním filmům, smysluplně debatovat nebo se *jen koukat na dobrý filmy*, každý z nás se může stát členem a členkou této platformy. A nebudeš na to sám – na projekcích s tebou mohou být tvůrci a tvůrkyně, hosté a hostky nebo případně moderátoři a moderátorky. A taky budeš mít tohoto uceleného průvodce KineDokem. Neukáže ti nejspíše jeho plnou šíři, která je jiným způsobem, než vlastním prožitkem nepřenositelná, ale ostatně, to se nikdy nepodaří ani dokumentárním filmům.

Reálný svět

Na závěr jsem se ještě jednou obrátil na umělou inteligenci a zeptal se:

Pokud bys měla nahradit pojem dokumentární film něčím vhodnějším, co by to bylo?

Jako odpověď se mi dostalo:

Pokud bych měla nahradit pojem "dokumentární film" něčím vhodnějším, které stále zachovává základní esenci tohoto žánru, zvolila bych termín "reálný film" nebo "film reálného světa".

Jsem rád, že KineDok přivádí *reálné filmy* do reálného světa. A budu rád, pokud se po přečtení této publikace rozhodneš přidat i ty.

CHCI PROMÍTAT

<https://kinedok.net/cs/join-us?noredirect=1>

OPENAI. Chat GPT - 4 [AI program]. OpenAI, 2023 [cit. 2023-11-23]. Dostupný z:

[HTTPS://OPENAI.COM/BLOG/CHATGPT](https://openai.com/blog/chatgpt)

Základy dokumentárního filmu, 2012. Člověk v tísni. ISBN 978-80-87456-24-8.

GRIERSON, Herbert John Clifford, 1946. Grierson on Documentary. London: Collins. ISBN 978-0571113675.

NICHOLS, Bill, 2022. Úvod do dokumentárního filmu. Vydání druhé. V Praze: Akademie múzických umění v Nakladatelství AMU. ISBN 978-80-7331-606-8.

FOTOGRAFIE:

GLISNÍKOVÁ Lenka; PISKAČOVÁ Radka a Barbora TRNKOVÁ
Chybíš mi, Tvůj Marius (fotografie z filmu)

BUDOVÁNÍ DIVÁCKÉ KOMUNITY

AUTORKA: Veronika Hanáková, filmová kurátorka (Kampus Hybernská, Česko)



- > Budování divácké komunity
- > Kde začít: Analýza
- > Druhá fáze: Rešerše
- > Třetí fáze: Plán
- > Nepropadej panice a řekni si o pomoc

Budování divácké komunity

Když pořádáš kulturní událost s projekcí dokumentárních filmů, děláš to proto, aby je lidé zhlédli a užili si je a abys podnítl/a debatu. Tvým cílem je, aby lidé o dokumentu diskutovali, kriticky o něm přemýšleli a dále jej sdíleli. Jen tak mohou filmy propojit různá témata a diváky pocházející z rozdílných zázemí. Být součástí sítě KineDok znamená budovat a podporovat komunitu lidí, kteří mají rádi dokumentární filmy, protože odrážejí jejich vlastní životy, rozšiřují jejich znalosti o světě, podněcují diskuzi o komplexních tématech a vytvářejí společný prostor, kde se mohou setkávat, bavit se a sdílet své zkušenosti. V této kapitole se zaměříme na aspekt, který dokumentární filmy přináší při budování komunity. Ta totiž nevzniká spontánně sama o sobě, ale je nezbytné ji budovat postupně od základů. Takvzhůru do toho.

„Dokumentární filmy mají zásadní dopad. Mohou změnit váš pohled na věc a postoj k různým tématům.“

Ana

**ART HOUSE GORI
(GRUZIE)**

<https://www.instagram.com/arthousegori/>

Kde začít: Analýza

VENUE

ÚČEL

PUBLIKUM

MOTIVACE

ANALÝZA

Tvoje situace: V rámci komunity KineDok může projekční místo spadat pod jednu z následujících kategorií:

1. nově založené kulturní centrum, tj. bez propojení s komunitou,
2. zavedené prostory, které ale stále nemají patřičné propojení s komunitou se zájmem o dokumentární filmy,
3. zavedené prostory, které mají historii promítání hraných filmů a stálou komunitu diváků.

Ať už začínáš od nuly, nebo máš s promítáním zkušenosti, následující kroky tě mohou inspirovat k oslovení nové komunity nebo posílení vztahu s tou stávající.

Obsah a účel: Jaký mají tvoje akce účel? Čeho chceš projekcí dokumentárních filmů dosáhnout? Tyto otázky ti pomohou pochopit, proč jsi součástí sítě KineDok a co chceš v souvislosti se svým promítacím místem, prostory a komunitou dosáhnout. Vybírej dokumenty, které přináší něco nového a zajímavého.

Diváci: Vždy myslí na diváky, na které projekce cílí. Promítáš filmy proto, abys posílil/a svou komunitu? Chceš její členy vzdělávat nebo pobavit? Nebo chceš vytvořit program pro přehlížené skupiny diváků (senioři, rodiny s dětmi apod.)? Nejprve je vhodné určit si jednu primární cílovou skupinu pro svoje projekce, doprovodný program a propagaci. Je lepší začít malými krůčky. Neukousni si hned příliš velké sousto!

První krok: První promítání mohou být stresující. Zpočátku nebudeš vědět, kolik lidí skutečně dorazí. I když se ukáže jen malý počet diváků, nepanikař. Čísla nejsou rozhodující! V této fázi je pořádání kulturních akcí o nastolení příjemné a přívětivé atmosféry. Buď otevřený/á, laskavý/á a neboj se s diváky mluvit. Počet diváků bude postupem času narůstat. Bude to ale záležet na tom, zda se o to budeš aktivně snažit a dokážeš diváky svým programem zaujmout (nejen výběrem filmů, ale i doprovodnými akcemi, diskuzemi, hosty apod.). Složení a množství diváků je zcela na tobě (s ohledem na možnosti promítacího místa).

„Na jednu z našich prvních projekcí v rámci KineDoku přišlo jen pět lidí. Ale po promítání jsme měli nezapomenutelnou hodinovou debatu.“

Natali

**CUBE IN CONTEXT
(GRUZIE)**

<https://www.instagram.com/cubeincontext/>

Motivace: Co si od toho jako organizátor slibuješ? Budování komunity může být běh na dlouhou trať. Měj na paměti své motivace a cíle. Můžeš například být proaktivní v místní komunitě, podporovat místní kulturní scénu nebo vybudovat nové kulturní centrum. Možnostem se meze nekladou.

„Lidé v komunitě se navzájem znají, pozdraví se, když se potkají ve městě, nebo spolu chodí na další akce.“

GALAȚI (RUMUNSKO)

<https://kinedok.net/ro/venue/muzeul-de-arta-vizuala-galati>

Druhá fáze: Rešerše

ROZPOZNEJ SVOU KOMUNITU

Rešerše

Pochopení místní komunity: Najít komunitu diváků pro dokumenty, které promítáš, nemusí být jednoduché. Někdy se vytvoří přirozeně po první projekci. Jindy se na film může dostavit jen hrstka lidí. V tom případě je třeba přehodnotit původní cílovou skupinu svých kulturních akcí, jelikož může kolidovat s již existujícím místním programem. Pamatuj na to, že tvoje promítací místo nemusí být jediným kulturním či komunitním prostorem ve tvém okolí. Nezapomeň si prověřit, jaké kulturní programy (můžeš se zaměřit konkrétně na filmové projekce) nabízejí další organizace, na jaké publikum cílí a s jakým obsahem. Tento krok ti může pomoci porozumět místní kulturní scéně a zjistit, jaké kulturní aktivity zde mohou chybět a které komunity jsou opomíjené. Zamysli se také nad tím, zda a jak může tuto mezeru zaplnit pravidelné promítání dokumentů.

Komunita není jen jedna: Dostat dokumentární filmy do pozornosti co nejširšího publika je svatým grálem mnoha kulturních center v rámci KineDoku, ale stojí za tím spousta tvrdé práce. Neexistuje pouze jedna komunita. Naopak mnoho diváků pochází z různých společenských, kulturních a ekonomických zázemí, spadá do rozdílných věkových skupin, má odlišné zájmy, pálí je jiná témata a přichází s jedinečnými otázkami. Zeptej se sám/sama sebe: Jak zajistit, aby byl nabízený kulturní program zajímavý pro různá publika a přilákal tak různé komunity?

Zjistí si: 1) vyhledej si základní informace o dostupných kulturních aktivitách nabízených různými skupinám, 2) prostuduj si katalog KineDoku, podívej se na recenze a reakce publika a zaměř se na to, co se jim líbilo, nelíbilo a proč.

Zeptej se: 1) porad se s místním koordinátorem KineDoku, který ti dá užitečné rady, 2) kontaktuj další centra v rámci sítě KineDok, 3) konzultuj s místní komunitou (školy, kluby, domovy pro seniory atd.), jaká témata jsou v centru zájmu, 4) vyhledej si informace online.

Zúčastni se: 1) místních festivalů a dalších společenských událostí, 2) setkání místních klubů, 3) kulturních, sportovních, folklórních nebo sousedských akcí.

Ať už se zaměřuješ na jednu konkrétní komunitu, vytváříš program pro vícero komunit nebo vybíráš filmy, které by se mohly zalíbit „všem“, pamatuj na to, že tyto skupiny mají různé požadavky a očekávání.

Najdi svou komunitu: V každém městě či vesnici najdeš řadu komunit. Není snadné vytvořit program a následnou debatu nebo workshop tak, aby vyhovovaly potřebám všech. Klidně si tedy publikum vybírej. Konkrétní zaměření ti pomůže s výběrem filmů a doprovodným programem a zároveň zjednoduší propagaci akce.

Nejllepší je začít pomalu, zaměřit se na určitou skupinu diváků (třeba své stávající publikum nebo nejvíce opomíjenou místní skupinu obyvatel) a postupně přidávat další. Pokud například pořádáš promítání každé dva týdny, můžeš jedno zaměřit na rodiny s dětmi a druhé na diváky, co se zajímají o sociální problematiku. Díky této pravidelnosti budeš moci vytvořit kulturní program pro konkrétní komunity, které budou mít povědomí o tom, kdy se filmy promítají. Postupně můžeš přidávat další projekce, upravit své cílové publikum nebo zkusit komunity propojovat.

„Naší cílovou skupinou je každý, koho zajímají dokumentární filmy. Snažíme se sestavit rozmanitý program, který může oslovit všechny věkové skupiny.“

Ana

**SHPEENADOX LABIN
(CHORVATSKO)**

<https://www.facebook.com/shpeenadox>

Třetí fáze: Plán

BUĎ PŘIPRAVEN

PLÁNUJ

KOMUNIKUJ

Plán

Přístupnost: Musíš mít na paměti možnosti vlastních prostor. Stanov si potenciál a sepiš omezení svého promítacího místa (např. mnoho schodů bez výtahu, malá kapacita toalet, dostupnost veřejnou dopravou a pěšky nebo blízké dětské hřiště). Chceš-li cílit na konkrétní komunity, musíš myslet na jejich potřeby s dostatečným předstihem. Jakmile diváci dorazí, chceš, aby se cítili vítáni a ne jako nezvaní hosté. Respekt k rozmanitosti vyžaduje spíše proaktivní přístup.

„Respektování rozmanitosti je rovněž žádoucí.“

Nikica, Šibenik (Chorvatsko)

Následující tabulka uvádí otázky, které si můžeš položit, když chceš oslovit konkrétní skupinu diváků a zjistit, zda jsou tvoje prostory potřebám dané skupiny dostatečně přizpůsobeny.

ZOBRAZIT TABULKU

https://docs.google.com/spreadsheets/d/e/2PACX-1vRFuG8O-QB2xa4_EcB4cbEXtXh44XvV7As7RVKUyfeBuFxeedU5pgIxINbgse62YpeCzlQk0TsTNZ2f/pub?gid=0&single=true&output=pdf

Možné scénáře pro různé skupiny diváků:

„Promítáme venku a cílíme na rodiče s menšími dětmi, které nemohou zůstat samy doma. Pro děti připravujeme paralelní program uvnitř. Přicházíme s kreativními činnostmi, nachystáme pro ně svačinky a dohlíží na ně zodpovědný dospělý. Naší novou cílovou skupinou jsou senioři. O letošních Vánocích pro ně připravujeme workshopy. Byli bychom rádi, aby sem chodili i teenageři, ale ti raději zajdou jinde, kde je pro ně vhodnější program.“ **Ivana, Centrum volného času Hrubínka (Třebíč, CZ)**

„Vždy se snažíme mít připravené něco pro děti. Máme vážné i veselejší filmy, abychom se trefili do vkusu širšího publika. Pořádáme filmařské workshopy pro děti a jejich filmy pak promítáme před oficiálním programem. Dáváme tak dohromady dětské publikum s jejich rodiči. Projekce jsou zdarma, a mohou tak přijít třeba náhodní kolemjdoucí, sednout si a dívat se 10–15 minut a pak zas jít o dům dál. Je tu hodně pohodová atmosféra.“

Ana

**SHPEENADOX LABIN
(CHORVATSKO)**

<https://www.facebook.com/shpeenadox>

Bud' připraven/a, plánuj a komunikuj: Pořádání filmové projekce je časově náročný úkol. Musíš mít připravený program, časový harmonogram a technické zázemí včetně samotného filmu a doprovodného programu.

„Na každý film se díváme předem a celou událost pečlivě připravujeme. Pak sdílíme své nápady v našich skupinách a na chatu.“

Ana, Art House Gori (Gruzie)

Nepropadej panice a řekni si o pomoc

Když se však něco pokazí nebo dostaneš negativní zpětnou vazbu, nepropadej panice. Pokus se problém co nejdříve vyřešit a komunikuj se svým publikem. Zpětná vazba od diváků a hostů může zlepšit tvůj program i výsledky, kterých dosáhneš. Neboj se požádat o pomoc v rámci komunity. Můžeš ji zapojit i do výběru filmů, přípravy doprovodného programu a dalších činností.

CHCI PROMÍTAT

<https://kinedok.net/cs/join-us>

FOTOGRAFIE:

GLISNÍKOVÁ, Lenka; JASNÝ, Michal; MRÁČEK, Adam; PATYCKI, Michał a Ivana TVRDÁ
Archiv našich promítacích míst (Prádelna, Rabenštejnská 2020)

DIVERZITA PROMÍTACÍCH MÍST

AUTOŘI: Szabolcs Szirony, Zsombor Szabolcs Pál



- > Kde promítat
- > Význam organizátora
- > Komunitní centra
- > Kulturní centra
- > Muzea a galerie umění
- > Vládní a nevládní organizace
- > Kavárny a gastro podniky
- > Školy a univerzity
- > Knihovny
- > Mobilní promítací místa
- > Udělej si sám
- > Vhodné místo

Kde promítat

Pestrost KineDoku se odráží v různorodosti promítacích míst a lokalit. Dokumentární filmy KineDoku se promítají v šesti zemích, z nichž každá má svůj vlastní jazyk a osobitou kulturu. Projekční místa jsou k nalezení v zelených komunitách i průmyslových centrech, turistických destinacích, které jsou mimo sezónu opuštěné, vesničkách, z nichž se vystěhovali všichni kromě seniorů, stejně jako v univerzitních městech. Neexistuje špatné místo na promítání. Plátno lze pověsit na plot zahrady nebo v sále muzea moderního umění, na střední škole, v domově důchodců nebo dokonce i na hudebním festivalu.

„Svůj filmový klub nikomu nedoporučuji, jelikož promítání pořádám ve vězení.“

Zsolt

Jsou různé důvody a motivace, proč lidé začnou promítat dokumentární filmy široké veřejnosti. Někteří organizátoři se zaměřují na popularizaci kinematografie a na dokumentární díla pohlíží z hlediska jejich vizuální umělecké hodnoty. Další organizují projekce dokumentů a doprovodné akce, protože chtějí upozornit na problémy, které tyto filmy odhalují, a zaměřují se zejména na obsah a pocity, které vyvolávají. Často vidí dokumenty jako výchozí bod pro rozpoutání diskuze.

Význam organizátora

Projekční místa KineDoku se výrazně liší cílovou skupinou diváků, místními podmínkami i motivací kvlastnímu promítání dokumentů. Všechny však mají jedno společné: jednotlivce nebo tým, který projekce připravuje. Úspěch promítacího místa často závisí na osobních a organizačních dovednostech a šikovnosti organizátorů. Ti se starají o hladký průběh promítání, komunikují s diváky, hosty i tvůrci a připravují vhodné doprovodné akce. Organizátoři (neboli venue manageři, jak jim říkáme v KineDoku) jsou zapálení jedinci, kteří usilují o veřejné blaho a pozitivní dopad na své okolí a komunitu.

„Děláme to hlavně proto, že žijeme v Orlové, takže je to program i pro nás. Máme to tu rádi a chodíme na místní akce. Mám pocit, že za ta léta se naše komunikace s městem výrazně zlepšila, takže nás berou vážně a počítají s námi jako s důležitým komunitním centrem. Občas se k nám dostanou pochvalné komentáře o našich akcích od zástupců města. Je super mít zpětnou vazbu. Věřím tomu, že se naše město může změnit, ale je to o změně systému, takže to nějaký čas zabere. Město samo o sobě je moc fajn a nepochybuji o tom, že se situace jednou zlepší. Pokrok vidíme už teď.“

Blanka

FUTRA, ORLOVÁ, ČESKO)

<https://www.futra.cz/>

Sdílejí společné poslání přicházet s kolektivními zážitky a budovat vazby v rámci komunity. Nespokojí se s předpřipraveným mainstreamovým programem, ale přistupují k věcem osobitě, takže žádné projekční místo KineDoku není stejné. Dávají návštěvníkům pocit, že jsou vítáni a respektováni, a vytvářejí bezpečný prostor pro vyjádření rozličných názorů. Filmy vybírají podle vlastní motivace a zájmů, jakož i očekávání a potřeb svého publika, a každé akci věnují zvláštní pozornost.

S promítáním dokumentů může začít každý. Tady je výčet těch nejobvyklejších promítacích míst, kde najdeš filmy KineDoku:

Komunitní centra se skvěle doplňují s kluby dokumentárních filmů. V různých čtvrtích neustále vznikají nové prostory, kde se lidé můžou setkávat a které se snaží zaplnit novodobou mezeru po

mizejících tradičních společenských aktivitách. Mnohá z těchto center vyzařují čínorodého ducha a můžou se pyšnit zapáleným zkušeným personálem, který se zaměřuje na různé věkové skupiny v rámci komunity. Tato centra pomáhají navazovat opravdové osobní vztahy s místními obyvateli a nabízejí širokou škálu aktivit. Základním kamenem, na kterém stojí, je důvěra.

„Centrum volného času Hrubínka se nachází na ostrůvku zeleně uprostřed panelákového sídliště. Máme velkou zahradu, organizujeme spoustu aktivit pro děti a máme tam i kancelář. V průběhu roku pořádáme akce, workshopy, letní tábory pro děti a další události spojené s určitými svátky, jako jsou třeba Velikonoce. Snažíme se vytvořit živé prostředí. Nedaleko se nachází domov pro seniory, takže se snažíme organizovat společné aktivity a zveme je k nám na zahradu nebo třeba na kávu. Funguje to na jedničku. Navštěvují nás rádi. Chtěla bych, aby se všichni přišli podívat na dokumenty, které promítáme.“

Ivana

**CENTRUM VOLNÉHO
ČASU HRUBÍNKA, ČESKO**

<http://www.rdmkv.cz>

Kulturní centra jsou organizované instituce, které již mají s pořádáním kulturních akcí delší zkušenosti. Můžou se chlubit silnou a rozmanitou diváckou základnou, která zahrnuje všechny věkové skupiny. Jejich nabitý program a efektivní organizační zázemí však můžou někdy být na škodu. Může zde být upozaděn osobní přístup, který je pro filmové kluby prvořadý. Diváci často vnímají jejich akce podobně jako návštěvu kina nebo divadla: přijdou se podívat na projekci a hned po ní odcházejí. Na druhou stranu kulturní centra těží ze své infrastruktury, která jim umožňuje nabízet zážitky podobné jako v kině.

„Chceme obohatit kulturní život v Opavě. Máme kino s 55 místy a promítáme tam všechny možné filmy. Naše projekce probíhají v KUPE (kulturně-uměleckém prostoru) a máme tu uměleckou galerii, kino i kavárnu a do programu zařazujeme hodně hudebních vystoupení, koncertů, stand-upů atd. To vše najdete v našich prostorách bývalé třípatrové vodárny, která byla přestavěna na kulturní prostor. Jsme tu už šest let.“

Terezie

KUPE, ČESKO

<https://www.kupecko.cz>

Muzea a galerie umění neslouží jen ke kochání se a poznávání historie, ale zároveň jako společenská a vzdělávací centra s expozicemi přístupnými veřejnosti. Promítání filmů na této „posvěcené půdě“ poskytuje nevšední příležitost navázat spojení s rozličnými místními komunitami. Sdílený zážitek z projekce dokumentárních filmů má pro velké množství návštěvníků galerie zvláštní význam. Tato společenská setkání nenápadně posouvají převládající přístup od tradičního pojetí odpovědnosti a autority kurátora k vyvolání dialogu mezi účastníky. Experti na výtvarné umění filmy představují optikou umění, a nabízí tak jedinečný pohled na dokumentární žánr.

„Naše instituce má zkušenosti s akcemi všeho druhu, takže se zaměřujeme na cokoli, co souvisí s výtvarným uměním. Dokumentární filmy ale navíc s sebou přináší diskuze a stávající komunitu KineDoku, která zůstane v sále i po promítání, ne jako v případě jiných akcí. Lidé se v komunitě navzájem znají, pozdraví se, když se potkají ve městě, nebo spolu chodí na další akce.“

Simona

**MUZEUL DE ARTA
VIZUALA GALATI,
RUMUNSKO**

<https://kinedok.net/ro/venue/muzeul-de-arta-vizuala-galati>

Vládní a nevládní organizace často vyžadují začlenění mainstreamových kulturních nebo uměleckých aspektů, aby zvýšily povědomí v rámci širší společnosti nebo posílily angažovanost těch, kteří je podporují, a inspirovaly tak své členy. Některé filmy z každoročního katalogu KineDoku mohou tyto potřeby uspokojit. Některé nevládní organizace proto pořádají pravidelné projekce, zatímco jiné si vyberou jeden film, který se týká jejich zaměření, jenž promítají na jimi pořádaných společenských akcích. Tyto organizace pokrývají různé oblasti, včetně ochrany životního prostředí, hnutí za práva žen, organizací LGBTQ+ a sociálních pracovníků v různých oblastech.

Kavárny a gastro podniky si často vyhrávají čas během své rušné otevírací doby, aby poskytly prostor komunitním projekcím. Tato snaha jim dodává auru kulturní a společenské angažovanosti a pozvedá jejich pověst. Filmové kluby v těchto prostorách však čelí specifickým výzvám. Musí se vypořádat s často hlučnou zvukovou kulisou (včetně cinkání šálek a zvuků kávovaru), rozdělenou pozorností publika a fluktuace štangastů. Aby se s těmito překážkami vyrovnali, venue manageri moudře vybírají divácky přívětivé snímky, které nejsou příliš dlouhé a mají kýžený dopad.

„Hodně to pro nás znamená, jelikož dříve se v naší hospůdce filmy nikdy nepromítaly. Jsme moc rádi, že můžeme přinášet dokumenty do takového prostoru. Chceme do hospodského prostředí vnést trochu seriózní kinematografie. Můžete si tak dát pivo a zavést konverzaci na téma filmů.“

Boglarika

**TELEP, BUDAPEŠŤ,
MAĎARSKO**

<https://kinedok.net/hu/venue/telep>

Školy a univerzity mohou projekce dokumentárních filmů jednoduše a prakticky využít ke zlepšení výuky. Tyto projekce mohou být pořádány buď ve třídě, nebo v komunitním prostoru v rámci instituce. Publikum pak tvoří zejména studenti. Na takových místech je běžné, že se přístup k projekcím omezuje na studenty a kantory a filmová magie se udržuje a hýčká pod střechou alma mater. Bohužel to má také za následek prostý fakt, že pokud není přítomnost na promítání povinná, může se z něj kochat jen pár nadšených studentů a učitelů, jelikož se k širšímu publiku nedostane.

Knihovny představují dobře organizované komunitní prostory s kvalifikovanou pracovní silou, dotovaným technickým zázemím a živými marketingovými platformami (online i offline). Do těchto prostor často pravidelně dochází návštěvníci, kteří hladoví po poznání a umění. Proto dává smysl, aby byly knihovny využívány pro kulturní akce, jako jsou filmové projekce. Jednou z jedinečných výzev, kterým knihovny čelí, je velikost titulků ve filmu, a to zejména proto, že jejich publikum bývá průměrně starší. Knihovny však z toho důvodu také slouží jako ideální místa, kde si filmy najdou své publikum právě u seniorů, kteří takovéto kulturní vyžití skutečně docení.

„Vždy se snažíme zjistit, zda existuje nějaká souvislost mezi daným tématem a problémy, se kterými se u nás ve městě potýkáme. Když ji najdeme, snažíme se na danou problematiku upozornit a zapojit ty, kterých se týká nebo kteří o ní vědí více. Pokud možno zveme filmaře, aby nám při práci s filmovým zážitkem pomohli. Na základě tématu můžeme i přímo vybrat konkrétní promítací místo, abychom tím umocnili atmosféru filmu.“

Levente

**KINODOMINO,
MAĎARSKO**

<https://www.facebook.com/documentaryscreenings/>

Mobilní promítací místa představují možnost, kdy organizátoři pravidelně vybírají ve městě různé prostory, které odpovídají tématice filmu. Tento přístup jim dovoluje neustále oslovovat nové potenciální diváky a připravovat jedinečné akce ve spolupráci s příslušnou institucí či podnikem. Obvykle se spoléhají na platformy na sociálních sítích se silnou základnou sledujících, aby své oddané diváky informovali o spontánních událostech.

„Když jsem se přestěhovala z hlavního města na vesnici, chyběla mi promítání, na která jsem chodívala. Jelikož nikdo jiný tu nic takového nedělal, řekla jsem si, že založím vlastní kino.“

Dóra

BAKONYBÉL, MAĎARSKO

<https://kinedok.net/hu/venue/kinedok-bakonybel-kozossegi-mozi>

Udělej si sám: Venue manageri nečekají, až jim vše někdo připraví, ale budují věci sami od píky. KineDok jim dává možnost svobodně si vybírat z neustále se rozšiřujícího katalogu, provozovat komunitní kino podle svého a přizpůsobovat se měnícím se možnostem a požadavkům. Proaktivní přístup není na škodu a dovoluje přicházet s neotřelými řešeními problémů. Když má venue manager slušné organizační schopnosti a chce sdílet kulturní a umělecké zážitky, budovat komunitu a pěstovat si přemýšlivé a otevřené publikum nebo jen propagovat kinematografii skrze projekce dokumentárních filmů, může vyhledat výše zmíněná místa ve svém okolí.

Když najde vhodné místo, které odpovídá jeho vizi, může organizovat projekce pro skupinu diváků, se kterou se mu nejlépe pracuje. Při oslovování vhodných přívětivých prostor by měl také vyzařovat nadšení pro věc a důvěru v to, že to skutečně stojí za to. Pak bude jeho úsilí bezesporu úspěšné.

„Do Brašova jsem se přestěhovala před 7 lety. Tehdy tu dokumenty nikdo nepromítal a říkala jsem si, že tu chybí. Napsala jsem všem svým kamarádům v oboru, aby mi poslali své filmy na promítání. Dělal jsem to pro radost. Viděla jsem, že lidé zůstávají na diskuzi, o témata se zajímají a hladoví po informacích z celého světa, takže jsem v tom pokračovala.“

Laura, Brašov, Rumunsko

FOTOGRAFIE:

Archiv našeho promítacího místa (Café Rouge)

JAK PŘEKONAT TECHNICKÉ PŘEKÁŽKY

AUTORKA: Mariam Jachvadze, Production Manager (Chai Khana Media, Georgia)



- > Oživení kin: Případová studie o Gruzii
- > 14 otázek, které ti pomůžou předejít technickým zádrhelům při promítání
- > Vzkříšení kina v Bolnisi
- > Komunita filmových nadšenců v Gori
- > Promítání filmů v horské provincii Rača
- > Přípravy na projekce ve městě Tetri Ckaro

Oživení kin

V dnešní době, kdy jsou online VOD platformy a domácí kina tak snadno dostupné, víc než kdy jindy pocítujeme nutnost vytvářet něco, co diváci nemůžou zažít v pohodlí domova. Filmovým nadšencům se často doporučuje, aby vyvinuli ještě větší úsilí a vytvořili událost, na kterou diváci jen tak nezapomenou. Pro země jako je Gruzie však může být realita úplně jiná. Ta postrádá standardní nezávislá kina, ale ze sovětských časů jí zůstalo mnoho starých kulturních center, která ve vesnicích a městech jako kina sloužila. A mladí Gruzínci, kteří chtějí vdechnout nový život a koncept bývalým sovětským kulturním domům ve svých rodných městech, čelí mnoha technickým výzvám.

Jsou to filmoví nadšenci, kteří se snaží oživit opuštěné budovy napříč Gruzii a pořádají filmové projekce, aby probudili kouzlo kinematografie. Jejich ambiciózní plány ale není tak jednoduché realizovat. Je to neustálý boj a spousta těžké práce. Zatímco ve vyspělejších zemích dramaturgové považují za samozřejmost dostupné plně vybavené kinosály a komunitní prostory se základním technickým zázemím (projektor, ozvučení a plátno) a kvalifikovanými technikami, v Gruzii existují místa, kterým chybí tak zásadní věci jako topení, elektřina nebo internet. V této kapitole si popíšeme několik případů z Gruzie, které dosvědčují, jak náročné je zajistit technické zázemí pro komunitní projekce v různých lokalitách. Nejprve si ale pojdme odpovědět na následující otázku.

KOUZLO KINEMATOGRAFIE

14 otázek, které ti pomůžou předejít technickým zádrhelům při promítání

Abys filmu prokázal/a službu a ukázal/a ho v co nejlepším světle, potřebuješ kvalitní projektor a zvukovou aparaturu, ale to samotné nestačí. Je třeba myslet na plno dalších, někdy poněkud neobvyklých faktorů. Tak se na ně podívejme:

1. Máš k dispozici základní technické vybavení, tzn. projektor, ozvučení a promítací plátno?
2. Dá se promítací sál dostatečně zatemnit?

3. Je plát no v takové výšce, aby bylo viditelné ze všech sedadel?
4. Je tvoje zvuková aparatura vhodná na venkovní promítání?
5. Pokud promítáš venku, zkontroloval/a jsi předpověď počasí a řádně zajistil/a plát no? Neměl/a bys promítat, pokud fouká silný vítr nebo prší?
6. Je sezení pohodlné i pro seniory? Kromě sedacích pytlů a polštářů je lepší mít i klasické židle?
7. Máš možnost si promítaný film pustit před projekcí?
8. Máš reproduktory a projektor synchronizovaný s konkrétním počítačem?
9. Je k dispozici dostatečné množství zástrček/kabelů?
10. Pokud místo plát na používáš zeď, pořádně ji zkontroluj. Není poničená? Nejsou na ní skvrny?
11. Stáhl/a sis soubor s filmem do počítače?
12. Zkontroloval/a jsi kvalitu zvuku?
13. Viděl/a jsi film předem a zvážil/a kontext svého regionu a komunity?
14. Kdo z tvého týmu je zodpovědný za technické zázemí promítání? Je přítomen po celou dobu promítání?

Pokud se během promítání vyskytnou nějaké technické závady, zachovej klid a informuj diváky o tom, jak je hodláš vyřešit. Určitě ocení tvoji upřímnost. Tenhle seznam můžeš použít jako manuál, který ti pomůže vyšperkovat tvoje promítání.

Vzkříšení kina v Bolnisi

V několika menších gruzínských městech se filmové projekce postupně staly součástí každodenního života, alespoň pro mladou generaci. Město Bolnisi se nachází uprostřed regionu Kvemo Kartli v jihovýchodní části země a bylo jedním z prvních měst, kde se místní obyvatelé začali zasazovat o vznik kina a úspěšně přesvědčili radní, aby staré kino zrekonstruovali. Čeká ho ještě dlouhá cesta, ale od roku 2020 zde tým tří mladých nadšenců už začal promítat filmy. Oslovují gruzínské filmaře, aby navštívili jejich město a podívali se s nimi na filmy. Po projekcích s

nimi pořádají diskuze. Bohužel si ale nepamatují promítání, které by proběhlo hladce bez žádných technických zádrhelů.

„Nejprve jsme budovu zapojili do sítě. Pak jsme řešili problém s hlasitostí a zpočátku si mysleli, že za to může nekvalitní audio systém. Ale problém je v tom, že je náročné ozvučit tak velký sál s vysokým stropem, jelikož se zvuk neodráží, jak má. Zvukovou aparaturu je třeba vždycky přizpůsobit danému sálu a jednotlivým promítáním. Projektor je lepší nepřesouvat, abyste nemuseli pokaždé upravovat zoom a zaostření. Na plátno jsme koupili železnou konstrukci a vyrobili ho z materiálu používaného na reklamní bannery. Pozadí je černé, takže paprsky projektoru neprocházejí skrz, a plátno tak nepropouští světlo. Je docela velké. Začali jsme ho natahovat v rozích, abychom zamezili zvlnění.“

Vano, Bolnisi (Gruzie)

„Pověs nad dveře tmavý závěs. Zadrží světlo, aby nepronikalo do sálu a nerušilo, když někdo odejde nebo přijde během promítání.“

Lazare

BOLNISI (GRUZIE)

Komunita filmových nadšenců v Gori

Dalším pulzujícím a kreativním prostorem ve východní Gruzii je Dům umění (Art House Gori) založený členy klubu Gori Photographers Club. Pořádají tady filmové projekce dokumentárních filmů, které diváky povzbuzují k zamyšlení nad aktuálními problémy. Budování komunity filmových nadšenců s sebou ale nese i technické výzvy. Velký kruhový sál koncipovaný jako výstavní prostor nebyl na promítání nejvhodnější a organizátoři museli vyřešit problém s akustikou kvůli zkreslení zvuku a ozvěně. Pokryli tedy podlahy koberci a vyplnili prázdné stěny, čímž kvalitu zvuku výrazně vylepšili.

„Zkušenosti jsou velkou výhodou, zvláště když musíš improvizovat s omezeným vybavením. Jednou jsme měli problém s AUX kabelem, který nepřenášel zvuk z notebooku do reproduktoru. Museli jsme ho vyměnit během promítání. Od té doby jsme zavedli krabici plnou různých kabelů, abychom je měli po ruce. Ty spojující reproduktor s notebookem, ze kterého se film přehrává, jsou pro promítání zásadní. A jindy zase nejde zařízení synchronizovat s konkrétním počítačem, takže je třeba všechno prozkoušet předem.“

Ana

ART HOUSE (GORI)

<https://www.instagram.com/arthousegori/>

Promítání filmů v horské provincii Rača

Zkušenosti hrají prim i pro Eter Arsanidze žijící v račských horách v západní Gruzii. Je to mladá aktivistka, která tady založila komunitní organizaci. Sesbírала mladé lidi z okolních vesnic, pořídila projektor, promítací plátno a 15 židlí a se svým pojízdným kinem cestuje z jedné vesnice do druhé a přináší místním filmy. Jelikož jí chybí kvalitní projektor a zvuková technika a je často omezená prostorem, každé promítání je technický oříšek.

Jelikož Eter ani její tým neměli tolik zkušeností s promítáním, nedošlo jim, že měli v rámci příprav sál zatemnit. Vzpomíná si na den, kdy měli promítat dokument od Salome Jashi, která si problém uvědomila a prozřetelně s sebou přivezla černé závěsy na zatemnění oken.

„Reproduktor, který jsme koupili, stačí na ozvučení interiéru, ale nemá dostatečný výkon na otevřené prostory. Jednou jsme promítali animák pro děti a zvuk byl tak špatný, že skoro nic neslyšely. Nakonec si posedaly co nejbliž plátnu, skoro až na pódium, aby lépe rozuměly.“

Eter

RAČA (GRUZIE)

Přípravy na projekce ve městě Tetri Ckaro

Dostatečné zatemnění promítacího sálu je jednou z hlavních výzev nejednoho prostoru. Pati Shavadze pracuje pro Centrum mládeže ve městě na jihu Gruzie s názvem Tetri Ckaro a nevzpomíná si, že by pořádali projekce během dne. Vždycky čekali, až se setmí. Navíc promítání může pěkně zavařit nestabilní internet.

Šest komunitních organizací se spojilo a vytvořilo iniciativu **KSELI**, která sdružuje filmové nadšence a poskytuje jim prostor na výměnu zkušeností a vzájemnou podporu na jejich cestě za zpřístupněním kultury v Gruzii.

VÝMĚNA KNOW-HOW

VZÁJEMNÁ PODPORA

„Nikdy nevěříme internetu. Vždycky si film stáhneme ideálně den před projekcí, protože to bývá často záležitost tří až čtyř hodin. Po stažení pokaždé soubor zkontrolujeme. Jednou se nám stalo, že jsme si mysleli, že se soubor stáhl úspěšně, ale na poslední chvíli se zasekl. Vyplatí se tomu předejít a předem všechno zkontrolovat. A nevěř ani externímu pevnému disku. Vždycky soubor stáhni přímo do notebooku nebo počítače.“

Pati

**CENTRUM MLÁDEŽE,
TETRI CKARO (GRUZIE)**

<https://www.facebook.com/tycgeorgia/>

FOTOGRAFIE:

ADAMIA, Levan; ARSANIDZE, Eter; CHKHART ISHVILI, Nat ali; KOŘÍNKOVÁ, Eva; PHALAVANDISHVILI, Lasha a Tato TSIKARIDZE

DRAMATURGIE NA JEDNIČKU

AUTORKA: Andreea Bratosin



- > Výběr filmů do katalogu
- > Kvalita a téma filmu
- > Typ promítacího místa
- > Cílová skupina
- > Osobní vkus
- > Načasování
- > Místní kulturní akce
- > Závažná sociální a politická témata
- > Shrnutí

Výběr filmů do katalogu

KineDok přichází každou sezónu s katalogem filmů vybíraných členy týmu z příslušných partnerských zemí. Zástupci nominují dva nejlepší současné dokumenty z produkce či koprodukce své domovské země. Hlavními kritérii pro výběr filmů jsou jejich formální kvalita, pestrost témat a sociálně-politická angažovanost. Ročně si tak můžeš vybírat z nabídky 12–16 dokumentů. Katalog filmů se následně projednává a propaguje ve spolupráci s jednotlivými venue managery, aby byl každý program šitý na míru daného promítacího místa. Filmy KineDoku promítá řada jednotlivců i organizací. Může se jednat o kulturní či občanská sdružení, veřejné instituce nebo osoby ze všech společenských vrstev. Výběr konkrétních filmů vždy probíhá v souladu s etickými či kulturními hodnotami a identitou místa promítání. V každém filmu KineDoku můžeš najít paralely s místní kulturou. Při výběru dokumentárních filmů k promítání bys měl/a mít na paměti několik kritérií:

Kvalita a téma filmu

V katalogu KineDoku najdeš dokumenty uměleckých kvalit, které pokrývají široké spektrum sociálních a politických témat, jako je spravedlnost, svoboda projevu, zdravotnictví a duševní zdraví, migrace, korupce v institucích, stárnutí a senioři ve společnosti, domácí násilí a rodinné

trauma, kolektivní traumata, menšiny, nerovnost příležitostí, životní prostředí a změna klimatu a řada dalších.

„Dramaturgové KineDoku nám pomáhají s výběrem dokumentů. Vzhledem k politické situaci v zemi momentálně promítáme více gruzínských filmů. Obecně se snažíme vybírat kinematografické počiny, které mohou zaujmout umělecké nadšence, fotografy apod. Volné termíny pro filmové projekce obvykle známe několik měsíců předem a o konkrétním filmu, který budeme pouštět, rozhodujeme asi týden v předstihu.“

Natalie

**CUBE IN CONTEXT
(GRUZIE)**

<https://www.instagram.com/cubeincontext/>

Typ promítacího místa

Projekce musí být přizpůsobeny dané lokaci (vnitřní či venkovní promítání) a atmosféře, o kterou organizátoři usilují. Například mainstreamové a divácky vstřícné filmy jsou vhodnější pro venkovní projekce, bary či hospody, zatímco umělecké filmy pro cinefily se více hodí do muzeí, knihoven nebo uměleckých galerií. Ve výsledku je ale na tobě, co budeš promítat a na jaké publikum se rozhodneš cílit.

„Usilujeme o to, abychom v průběhu sezóny našli místo pro všechny katalogové filmy. Snažíme se co nejvíce promítání pořádat venku za příznivého počasí a komunitní prostory využíváme spíše během chladných podzimních a zimních měsíců. Počasí tedy výrazně ovlivňuje plánování projekcí, protože divácky přístupnější filmy směřujeme na venkovní promítání a náročnější kousky si necháváme na vnitřní projekce na zimu.“

Zsuzsi, AKE-Debrecen (Maďarsko)

Cílová skupina

Je nezbytné identifikovat a oslovit potenciální publikum, které by mohlo mít zájem o témata prezentována ve filmech. V případě filmu, který pojednává o úloze seniorů ve společnosti, můžeš například pozvat členy klubů seniorů nebo neziskových organizací, jež se staršími lidmi pracují. Různí organizátoři mohou sledovat různé cíle – někteří mohou chtít vybudovat věrnou a spolehlivou komunitu nadšenců pro dokumentární filmy, zatímco další se stálým publikem a komunitně zaměřenými projekcemi mohou chtít podnítit diskuzi o palčivých tématech pro danou komunitu.

„Obvykle mezi projekcemi necháváme rozestup asi čtyř týdnů. Došlo nám, že častější promítání u nás fungovat nebudou především proto, že členové našeho týmu nejsou tak často dostupní. Někdy to závisí i na prostorách. Jednou jsme třeba do promítacích prostor získali přístup na dva dny, takže jsme zorganizovali dvě po sobě jdoucí akce a zároveň mysleli na to, aby se nepřekrývaly s dalšími. Měly společné téma, takže to fungovalo na jedničku. V týdnu pořádáme vnitřní projekce v 19:00, což je pro Arad tak akorát. Lidé se ve městě nezdržují tak dlouho po setmění. Přijdou na film, zapojí se do diskuze a v deset večer jsou doma. V létě pořádáme outdoorové projekce v závislosti na tom, kdy se stmívá, a lidé tak zůstávají venku déle.“

Ioana

**CITIZENIT ASSOCIATION
(RUMUNSKO)**

<https://www.citizenit.ro>

Osobní vkus

Jako organizátor kulturních akcí musíš přijít s vlastní dramaturgickou vizí. Zároveň ale měj na paměti, že filmy vybíráš pro dané publikum, nikoli pro sebe. Je třeba najít střední cestu mezi tvým osobním vkusem a představou o tom, co zajímá tvoje publikum.

VYTVOŘ SI VLASTNÍ KURÁTORSKOU VIZI

„I když to možná tak na první pohled nevypadá, výběr filmů je tvůrčí proces. Prohlédnu si filmy z katalogu KineDoku a zamyslím se: za první, jaká témata se nejlépe hodí do mého města; za druhé, jaké filmy představují správné kombo s dalšími akcemi, popř. festivaly; za třetí, které filmy reflektují současné události ve světě nebo v okolí; a za čtvrté, který film by mohl nejlépe oslovit publikum, na které cílíme. Pak vezmu v potaz svoje osobní preference a recenze (v tomhle případě nepodceňuji rešerši). V současné době program připravuji jen 2–3 týdny dopředu, ale chtěl bych věci plánovat dlouhodoběji a přijít se sérií filmů z KineDoku. Něco jako mini festival nebo filmový klub. Chápu, že výběr se může někomu zdát dost subjektivní, ale dělám, co se dá.“

Simion

**PALATUL CULTURII
(RUMUNSKO)**

<https://kinedok.net/ro/venue/palatul-culturii-bistrita>

Načasování

Některé dokumenty nebo témata mohou přitáhnout větší pozornost, pokud si je správně načasuješ. Zamysli se nad tím, jaké filmy jsou spojované spíše s létem nebo zimou. Třeba filmy o cestování, sportech nebo rodinných vztazích vyzařují spíše letní atmosféru.

ATMOSFÉRA FILMŮ

Místní kulturní akce

Místní kulturní akce: Zamysli se nad důležitými kulturními akcemi v okolí, se kterými můžeš promítání propojit (např. filmové nebo hudební festivaly, místní jarní či letní slavnosti, noc otevřených galerií, muzeí nebo knihoven, výročí založení města atd.). Současně probíhající akce může zvýšit dopad tvého promítání i diváckou účast.

„Obvykle se podívám do kalendáře, jestli se neblíží nějaké mimořádné datum nebo se neděje něco zajímavého, s čím by šly filmy od KineDoku dobře sladit. Pak oslovím potenciální hosty, jestli se nechtějí zúčastnit diskuze po projekci. Například napíšu na Facebook, že hledám takové a takové odborníky. Jindy mi lidé posílají tipy nebo se snažím oslovit někoho s dobrými konexemi. Musím ale myslet na náklady, jelikož na známější celebrity nemáme rozpočet.“

Blanka, Futra (Česko)

Závažná sociální a politická témata:

Vyzkoušej spolupráci s místními organizacemi, které se zaměřují na důležité otázky ve tvé zemi. Například film s LGBTQ+ tematikou si najde více diváků během Pride Weeku nebo jiné akce zaměřující se na queer komunitu. Film o romské komunitě zase můžeš promítat k příležitosti Mezinárodního dne Romů. Pamatuj na to, že některé otázky mohou být v určitých zemích považovány za politicky citlivé, takže se připrav i na negativní odezvu nebo vyhrocenou diskusi s publikem.

Shrnutí

Každou sezónu Kinedok vytváří katalog 12–16 filmů, ze kterých si místní partneři mohou vybírat. Výběr konkrétních filmů vždy probíhá v souladu s kulturními hodnotami a identitou místa promítání.

Při výběru dokumentárních filmů bys měl/a mít na paměti několik kritérií:

- **Kvalita a téma filmu:** Z katalogu KineDoku můžeš vybírat dokumenty uměleckých kvalit, které se dotýkají široké škály sociálních a politických témat.
- **Typ promítacího místa:** Projekce musí být přizpůsobeny dané lokaci (vnitřní či venkovní promítání) a atmosféře, o kterou organizátoři usilují.
- **Cílová skupina:** Je nezbytné identifikovat a oslovit potenciální publikum, které by mohlo mít zájem o témata, která jsou ve filmech prezentována.
- **Osobní vkus:** Je třeba najít rovnováhu mezi tvým osobním vkusem a jasnou představou o tom, co by tvoje publikum mohlo zajímat.

- **Správné načasování (sezóna, svátky):** Určité dokumenty nebo témata budou u diváků slavít větší úspěch, pokud je budeš promítat v konkrétním čase.
- **Pravidelné nebo spontánní kulturní akce:** Vezmi v potaz významné místní kulturní akce, se kterými můžeš projekci spojit.
- **Důležitá sociálně-politická témata:** Můžeš také spolupracovat s místními organizacemi, které se ve tvé zemi zaměřují na významné sociální či politické otázky.

Jak je patrné z uvedených citací, každý dramaturg má svůj osobitý myšlenkový proces, který stojí za každou akcí a celkovým programem, jenž zahrnuje promítání dokumentárních filmů i doprovodné akce.

FOTOGRAFIE:

Fotografie z filmů (Apparatgeist; White on White)

Archiv našich promítacích míst (Muzeul Amintirilor din Comunism Art Burg; Muzeul Cineastului Amator; Muzeul Literaturii Romane; Rezidenta Scena 9 – Bucharest Romania)

NEPŘETRŽITÁ KOMUNIKACE S PUBLIKEM

AUTORKA: Mária Hejtmánková, PR a kulturní manažerka (Slovensko)



- > Všechno závisí na správné komunikaci
- > Rozpočet
- > Přímý marketing
- > Načasování: Jak často oslovovat své publikum?
- > Kdo je tvoje publikum?
- > Pracuj s filmovým příběhem nebo tématem
- > Sociální sítě
- > Vizuální identita

Všechno závisí na správné komunikaci

Když se rozhodneš promítat filmy z nabídky KineDoku, znamená to, že představuješ jedinečný prostor, protože budeš svým divákům nabízet ty nejlepší dokumentární filmy ze střední a východní Evropy. Nepřinášíš totiž divákům jen film. Přinášíš jim zážitek! I když ti tohle všechno hraje do karet, může se stát, že budeš mít problém diváky přilákat. Všechno závisí na správné komunikaci. V našem životě totiž hraje klíčovou roli a slouží jako prostředek k vzájemnému propojení a výměně informací. Abys mohl/a zaujmout více diváků, potřebuješ mít dobře nastavenou komunikaci a přizpůsobit svůj marketing a PR.

Rozpočet

Rozpočet na PR bývá často podhodnocován. Mnohé kulturní nebo neziskové prostory upřednostňují investování finančních prostředků do programu a zapomínají na to, že ho potřebují efektivně komunikovat veřejnosti. Při jeho vytváření je důležité vyhradit konkrétní částku i na PR a marketing. Každá kulturní událost nebo promítaný film ve tvém programu si zaslouží adekvátní propagaci. Než rozpočet uzavřeš, zvaž, jak hodláš svoje publikum oslovit. Kdo je tvoje publikum?

Jaké množství finančních prostředků potřebuješ a na jaký účel? Buď realista a promysli to do detailů. Jaký účinek mají samotné plakáty s programem? A co pak filmové plakáty? Kolik jich je reálně potřeba a kam je ideálně vylepit?

Jaký má dosah placená reklama na sociálních sítích? Je správně nastavená? Máš zaplacenou reklamu? Pokud ne, tak to zvaž, jelikož tvoje posty a stránka pak budou mít mnohem větší dosah. Zvaž i tvorbu videí, reels, stories apod. Kdo má na starosti tvoje PR? Funkce PR manažera či manažerky je většinou finančně nedocenená. Často je kombinována s jinými funkcemi nebo za ní dostaneš tak nízkou odměnu, že musíš pracovat na více projektech zároveň. Ideálně by to měl být jeden člověk zaměstnaný na plný úvazek, který bude komunikovat s médii, vytvářet obsah pro sociální sítě a webové stránky a věnovat se dalším činnostem spojeným se zviditelněním programu.

Přímý marketing

S publikem je dobré komunikovat nepřetržitě, a to i mimo sociální sítě. Jednoduchou a levnou metodou je tzv. direct email nebo newslettery. Pamatuj ale, že méně je někdy více. Definuj si obsah i frekvenci e-mailové komunikace, abys odběratele neobtěžoval/a a přinášel/a stručné a zajímavé informace.

Když správně identifikuješ cílovou skupinu a navrhneš si účinnou komunikační strategii, může být direct marketing velmi účinný nástroj. Navíc vychází cenově přijatelněji než konvenční formy reklamy. Pokud nemáš vytvořený seznam e-mailů vašich diváků, zkus je oslovit při vstupu do promítacího sálu a nabídnout jim možnost odebírat tvoje novinky.

Další formou osobní komunikace mohou být skupiny na WhatsApp nebo Signal, které ti umožní sdílet informace o nadcházejících diskuzích a projekcích. Výborným marketingovým nástrojem, se kterým už pravděpodobně máš zkušenosti, jsou pozitivní reference a doporučení, neboli „word of mouth“ (WOM).

Jak získat co nejlepší reputaci? Vzpomeň si na příležitost, kdy jsi svým kamarádům doporučil/a restauraci, hotel nebo konkrétní podnik. Jakou přidanou hodnotu v tomhle ohledu poskytuješ a kdy a kde WOM obvykle začíná? Po každé diskuzi nebo projekci pozvi publikum na další filmy, které máš v programu, stejně jako to dělají např. v gruzínském **ART HOUSE GORI** nebo maďarském **TELEP**.

Představ jim hlavní myšlenku filmu a hosty, které jsi pozval/a na diskuzi. **ALTERNATIV KÖZÖSSÉGEKEGYESÜLETE** má třeba u promítacího sálu vždycky vylepený plakát dalšího plánovaného filmu. Pokud tvoje prostory a technické podmínky dovolí, můžeš se nechat inspirovat **DOKUKINEM**, které propaguje svůj program prostřednictvím originálních

videí. Diskuze, které proběhnou po projekcích, můžeš celé nebo jen v úryvcích sdílet na svých webovkách a sociálních sítích.

Načasování

Správné načasování je půlka úspěchu. Stačí o projekci zveřejnit příspěvek na sociálních sítích den předem? Spoléháš se pouze na plakáty s programem na celý měsíc vylepenými po městě? Každý kulturní prostor nabízí velmi pestrý a jedinečný program. Jsou jako bonboniéra. Každý má jinou příchut'. Proto je vhodné informovat o filmovém programu s dostatečným předstihem a systematicky distribuovat plakáty.

A kdy ideálně začít propagovat konkrétní projekci a jak? Plakáty na film vylep na místa navštěvovaná potenciálními diváky nejméně dva týdny před projekcí a zvýrazni datum a čas projekce.

Projekci začni včas propagovat i na sociálních sítích, prostřednictvím místních médií, formou direct e-mailu a dalšími cestami. Nezapomeň zdůraznit, proč je filmová projekce zrovna ve tvém promítacím prostoru výjimečná.

Spoj se se zástupci médií

Možná, že diváci by film nenašli v běžné distribuci nebo v televizi nebo by si neměli nechat ujít diskuzi či jiný doprovodný program se zajímavými hosty. Na tyto jedinečné aspekty KineDok promítání je třeba upozornit. Významná kulturní centra, jako je **STANICA ŽILINA-ZÁRIEČIE** na Slovensku a **MA HUB** v Rumunsku, přitahují nejvíce diváků hlavně na letní venkovní promítání. Jak je to u tebe?

Je důležité navázat kontakt se zástupci médií, pravidelně je informovat o svém programu a zvát je na projekce. A zase platí, že méně je někdy více.

Pokud chceš, aby si média tvoje zprávy četla, piš je jasně, stručně a přiměřeně často. Nezapomeň jim poděkovat za potenciální zmínku o tvém programu. Vytvoř si propagační kalendář pomocí Sheets na Disku Google nebo jednoduše na nástěnce a označ si dny, kdy budeš program sdílet a v jakém formátu. Efektivní marketing se opírá o přehledné plánování. Načasování je důležité nejen u propagace, ale i u samotné projekce filmu. Vyber optimální den a čas na základě tvých konkrétních podmínek, tzn. vyhodnoť, jak bude tvůj film zapadat do dalších událostí a projekcí ve tvé lokalitě.

Kdo je tvoje publikum?

Není dobré předpokládat, že tebou promítaný film vyhovuje každému vkusu. Zkus se zaměřit na konkrétní cílovou skupinu. Kdo chce film skutečně vidět? Kdo by ho měl vidět? Přestože diváci navštěvují tvoje akce, pravděpodobně mají jiné zájmy a myšlení než ty. Kde tráví čas kromě tvého prostoru? Co je zajímavé? Jsou zaměstnaní, studují, nebo jsou v důchodu? Jaké komunikační kanály používají? Facebook, Instagram, e-mail, plakáty, rádio, podcasty? Pokud na takové otázky nejsi schopný/á odpovědět, zkus vytvořit dotazník a udělat si průzkum. Můžeš ho zveřejnit na sociálních sítích jako placený příspěvek a zároveň rozdávat přímo na promítání. Zase se vracíme ke zlatému pravidlu, že méně je více. Dotazník by měl být krátký a otázky stručné a k věci. Nezapomeň se zeptat, zda mají respondenti zájem o zasílání newsletteru.

Jak udržovat svou komunitu?

Pokud se nacházíš ve městě se středními nebo vysokými školami, zkus navázat spolupráci i s nimi. Oslov pedagogy, zejména ty, kteří vyučují předměty související s filmem. Zapoj studenty a udržuj a kultivuj si vlastní komunitu. Pokud tě odrazuje vyhlídka, že se tihle mladí lidé nakonec odstěhují za pracovními příležitostmi, dalším vzděláváním nebo založí rodinu, pamatuj, že s tebou sdíleli důležitou část svého života a řeknou o svých zážitcích i ostatním.

Komunitu si udržíš i tak, že přizpůsobíš svůj program a komunikační metody demografii stávajících návštěvníků a zároveň oslovíš i publikum nové. Vyzkoušej třeba projekci pro rodiny s dětmi (např. v takovém formátu, jaký používá **CENTRUM VOLNÉHO ČASU HRUBÍNKA**). Zatímco si dospělí užívají venku film, pro děti je připravený program vevnitř. Mohou se zúčastnit různých kreativních aktivit a dostanou i svačinu. Když jídlo zbyde, můžou si ho odnést domů. Vytváří to velmi příjemnou atmosféru.

Klub **FUTRA** zase poslal pozvánky na film **JEDNOTKA INTENZIVNÍHO ŽIVOTA** kromě pravidelných diváků i lidem pracujících pro místní orgány sociálních služeb. Je ve tvém městě velký počet seniorů? Seznam se s nimi a vezmi je v úvahu při dramaturgii programu. Kontaktuj například organizace, které s nimi pracují. Taková místa jsou často navštěvována aktivními seniery, kteří rádi zkusí nové aktivity, hlavně ty související s uměním.

Spolupracuješ s městem nebo městskou částí? Spřátelil/a ses s majiteli obchodů, kaváren nebo cukráren ve svém okolí? Můžeš v jejich prostorách vylepit svoje plakáty a najít nové diváky. Upevňování vztahů v rámci místní komunity je klíčové.

Modelovým příkladem je kino v malém slovenském městě Stupava, kde jsou plakáty vylepené po celém městě (např. v obchodech, umělecké škole, cukrárnách nebo restauracích).

Slouží jako základní komunikační prostředek s publikem a vyvolává v obyvatelích města pocit: „Toto kino je naše!“. Kino sídlí v kulturním domě. Lístky si můžeš zakoupit v kavárně kina, která nabízí občerstvení, popcorn a dokonce i umělecky hodnotné publikace pro děti i dospělé. Komunikace s diváctvem je nejen o informacích, které jim předáváš, ale i přidané hodnotě, kterou jim nabízíš.

STUPAVA (SLOVENSKO)

Pracuj s filmovým příběhem nebo tématem

O čem je film, který hodláš promítat? Na jakou problematiku se zaměřuje? Než začneš film propagovat, odpověz si na tyto otázky. Nezvi diváky na výborný nebo krásný film, ale na jeho příběh. Vyzdvihni jeho nosné téma.

Podívejme se například na film **HOLY DILEMMA**. Zamyslel/a ses někdy nad tím, jaké to je být římskokatolickým knězem? Jaké následky má celibát? Je nutný? Porušil ho nějaký kněz ve tvém okolí? Jak se k němu zachovali lidé? Přistupuj k těmto otázkám citlivě. Jak v diskuzích, tak i v propagačním obsahu filmu se můžeš zabývat relevantními otázkami, ať už mají globální význam, nebo jsou specifické pro váš region.

Prostřednictvím tématu filmu můžeš poukázat na aktuální společenské dění. Jako příklad se podívejme na příspěvek o projekci dokumentu **SIEBEN WINTER IN TEHRAN**: „Dnes je Světový den proti trestu smrti. V kině se právě hraje dokument *Seven Winters in Tehran* režisérky

Steffi Niedertzoll. Vypráví životní příběh iránské studentky Reyhaneh Jabbari, která při znásilnění zabila svého násilníka **A BYLA ZA TO POPRAVENA.**

Maďarské **KINODOMINO** vytvořilo pozvánky na film **HECHO EN MEXICOVE FORMĚ LETENKA NA VIRTUÁLNÍ CESTU DO MEXIKA.**

Originálním vizuálem přitáhli pozornost k dokumentu, který prostřednictvím hudby vypráví o historii mexické kultury. Myšlenkou akce bylo navodit mexickou atmosféru pomocí jídla, hudby a dekorací. Namísto běžné události vytvořili happening, který by si každý rád zopakoval.

Významnou přidanou hodnotu KineDok projekcím dodávají diskuze. Ze zkušeností víš, že lidé navštěvují rádi akce, na kterých vystupují známé osobnosti z tvého města. Tak si je pozvi jako hosty na diskuzi po projekci. Každý dokument z výběru KineDoku přináší témata, o nichž je potřeba diskutovat. Každý získal nějaké ocenění a byl promítán na významných festivalech. Přesně takové informace osloví tvoje publikum.

Skvělým lákadlem by mohl být dramaturg nebo dramaturgyně, kteří film představí atraktivním způsobem. Například budapeštské komunitní centrum a bar **GÓLYA** zve na diskuze hosty z jiných nevládních organizací. Ti předem aktivně propagují akci na svých sociálních sítích. Čím víc se budeš propojovat s jinými organizacemi a komunitami, tím širší bude tvoje potenciální publikum.

Sociální sítě

Lidé je nemají rádi, a přesto na nich tráví tolik času. Kterou sociální síť upřednostňuje tvoje publikum? Kdy nejlépe zveřejnit pozvánku na událost? Nositel Nobelovy ceny Daniel Kahneman ve své knize **THINKING, FAST AND SLOW** rozlišuje dva systémy, které řídí naše myšlení. První je rychlý, intuitivní a emocionální, zatímco druhý je pomalejší, cílevědomější a logičtější. V komunikaci na sociálních sítích bychom měli využívat obou systémů myšlení. Obrovské množství informací, které se na nás valí ze všech stran, oslabuje naši pozornost, především na sociálních sítích.

Chceš-li upoutat pozornost uživatelů, zvaž vizuálně přitažlivý obsah (fotky, videa), který je při rychlém scrollování zaujme. Tvůj divák zároveň hledá hodnotný a stručný obsah, který ho přiláká a motivuje k tomu, že klikne na odkaz s dalšími informacemi a nakonec přijde na film. Pozvánky zveřejněné na poslední chvíli a bez přidané hodnoty asi moc diváků nenalákají. Používej jednoduchý a srozumitelný jazyk a vyhni se zdlouhavým synopsisům. Podívej se například na **PŘÍSPĚVEK** propagující film **TO KILL A TIGER**, který režírovala Nisha Pahuja.

Vizuální identita

KineDok je značka, která přináší působivé dokumentární filmy. Když použiješ fotky a propagační materiály s logem KineDok, automaticky na ně zareagují ti, které už v minulosti nadchl jeden z nabízených filmů. Vizuální identita zaujme na první pohled. Souvisí nejen s logem, ale i hodnotami, které ztělesňujeme.

Když jej budeš aplikovat správně a důsledně, filmy z kolekce KineDok budou rozpoznatelné na první pohled. Publikum si značku KineDok zapamatuje. Musíš ji ale komunikovat důsledně. Nezapomínej používat #kinedok na sociálních sítích, aby ses stal/a součástí KineDok univerza. KineDok ti kromě základních informací o filmech nabízí taky plakáty, synopse, fotky s logem KineDok, traile, press kit.

Tyto materiály slouží k tomu, abys mohl/a efektivně komunikovat váš program a poskytovat výjimečné zážitky širokému publiku. Každý člen tvojí organizace aktivně přispívá do tvůrčího procesu vymýšlení komunikačních prostředků v různých fázích. Pamatuj, že víc hlav toho víc ví!

CHCI PROMÍTAT

<https://kinedok.net/cs/join-us?noredirect=1>

Daniel Kahneman: Thinking, Fast and Slow

Clarke L. Caywood: Public Relations

KineDok survey 😊

<https://www.facebook.com/zuendfunk>

<https://www.instagram.com/sakhinyc/>

<https://www.facebook.com/documentaryscreenings>

FOTOGRAFIE:

GLISNÍKOVÁ, Lenka; MRÁČEK, Adam a Radka PISKAČOVÁ

Archiv našich promítacích míst (Kinodomino, Futura)

Fotografie z filmu (Svaté dilema)

Instagram (@sakhinyc)

MILÝ DIVÁKU, KDO JSI?

AUTORKA: Dina Pokrajac



- > Milý diváku, kdo jsi?
- > Dramaturgická rozhodnutí
- > V kině jako v obýváku
- > Jsou filmy a pak jsou filmové zážitky
- > Najdi své spojení
- > Sedmero rad na závěr

„Tvým cílovým divákem může být kdokoli. Čím dřív si to uvědomíš, tím dříve se ti bude dařit.“

Nikica

**KINOKLUB „ŠIBENIK“
(CHORVATSKO)**

<http://kinomreza.hr/kinoklub-sibenik/>

Milý diváku, kdo jsi?

Následující kapitola nastiňuje zkušenosti chorvatského **DOKUKINA** s komunitními projekcemi pro různá publika. Náš program se primárně řídí aktuálním společenským děním. Promítáme filmy, které umělecky a inovativně řeší společensky a politicky relevantní témata (např. gentifikaci, nerůst, ekologii, migraci, koloniální dědictví, ochranu veřejných statků a společných zdrojů, rovnost pohlaví a genderů, sociální změnu, otázky demokratizace a participace, média a veřejnou sféru a alternativní ekonomické modely). Podporujeme kontroverzní a ožehavá témata a pobízíme k dialogu na moderovaných diskuzích po promítání. Vítejte různé názory a podněcujeme otevřené kritické myšlení.

Umění je vždy politické

Navázali jsme intenzivní spolupráci s veřejnými organizacemi a odborníky z různých oborů, včetně politologie, sociologie, filozofie, ekologie, antropologie, historie či ekonomie. Chceme totiž kontextualizovat témata, která jsou v některých dokumentech rozvíjena, a to ze široka a interdisciplinárně. Na sociálních sítích se často setkáváme s ostrou reakcí a kritikou od příslušníků opačného politického spektra, kterým se nelíbí některé naše promítané filmy. Zejména ty, které se zabývají Jugoslávií a bývalým režimem nebo spornými historickými událostmi. Jsou to bolestivá místa naší společnosti a kolektivní paměť je bohužel neustále vymazávána a přepisována. My ale věříme, že umění je spjaté s politikou a že je naší povinností takové kontroverzní debaty iniciovat. Dokumentární filmy pomáhají otvírat mysl a rozvíjet empatii a porozumění.

Dramaturgická rozhodnutí

„Nebudu tvrdit, že je to lehké, protože není. Do vybudování diváctva jde tolik úsilí, a pak stačí jeden jediný krok vedle a svoje publikum nenávratně ztratíš. Program je potřeba neustále aktualizovat, zkoušet nové věci a vypilovávat ty stávající. Ten nejlepší pocit zadostiučinění se dostaví, když ti přijde hned po promítání někdo poděkovat. V tu chvíli vidím účel a smysl naší práce.“

Ana

**SHPEENADOX – LABIN
(CHORVATSKO)**

Nejprve si jako dramaturg nebo dramaturgyně musíš definovat cílové publikum. Když se snažíme oslovit úplně všechny, může se stát, že nakonec neoslovíme nikoho. Nikdy se nezavděláš všem a není nic špatného na tom začít u sebe a svých preferencích. Perou se v nás totiž dva protichůdné názory. Sice chceme budovat co největší a nejrozmanitější diváctvo, ale zároveň chceme promítat filmy a vybírat témata, která osloví konkrétní publikum a trefí se do vkusu jen hrstce diváků.

Dramaturgové musí vyhovět cinefilům, kteří ocení jejich přehled a vytříbený vkus, ale zároveň musí zůstat přístupní široké veřejnosti, u níž nejsou dokumentární filmy na prvních příčkách sledovanosti. Druhou uvedenou skupinu je třeba nalákat konkrétním tématem nebo v ní vzbudit zvědavost dobře mířenou PR kampaní.

Tvým cílem je, aby si z promítání všichni odnesli dobrý pocit a chtěli přijít zas. Sázkou na jistotu jsou například biografické nebo hudební dokumenty. U dokumentárních filmů diváky primárně

zajímá téma a ne všichni nutně ocení jejich umělecký rozměr. Naším úkolem je tohle změnit.

Teď přichází moment, kdy si sepíšeš důležitá a naléhavá témata (často přehlížená jinými kulturními akcemi), která ve tvé komunitě rezonují. Pak se pokus najít takové filmy, které se jimi zabývají relevantním a umělecky podnětným způsobem. Můžeš téma vymyslet sám/sama, zorganizovat brainstorming se svým týmem, zeptat se lidí v okolí nebo se nechat inspirovat aktuálním děním v médiích a na sociálních sítích.

Dobrym odrazovým můstkem je **KATALOG** KineDoku. Například můj favorit roku 2021, film **ZKROCENÁ ZAHRA** krásně demonstruje, jak lze spojit všechny tři typy diváků a dokument s náročným tématem. Vizuálně strhující filmová báseň oslovuje cinefily, ale na svůj poutavý příběh o odolnosti přírody a lidské nenasytosti a chamtivosti naláká i širší publikum. V posledních letech u našich diváků bodovala ekologická témata, zejména u těch mladších.

Nepodceňuj svoje publikum, nepovyšuj se, ale ani bezhlavě nevyhovuj každému jeho rozmaru. Někdy je třeba jít na jistotu a naplánovat pohodový film, který bude mít zaručeně úspěch, nebo i film natočený známým travel bloggerem. Obecně by ale na tvém programu měl být poznat tvůj rukopis, takže se neboj jít i do odvážnějších kreativních rozhodnutí. Zároveň bys měl/a být co nejvíce inkluzivní a otevřený/á návrhům z tvé komunity. Naši diváci nás například oslovují na sociálních sítích, prostřednictvím e-mailu nebo dotazníků, které někdy po projekci rozdáme.

V kině jako v obýváku

Nezapomínej na to, že promítání dokumentárního filmu je společenská událost. Pro Dokukino je důležité promítat v útulné a komorní atmosféře, aby měli diváci pocit, že sedí na pohodlném gauči v obýváku, ale zároveň se můžou zapojit do diskuze s tvůrci a dramaturgy. S našimi návštěvníky pravidelně komunikujeme a ochotně reagujeme na všechny jejich připomínky a podněty.

Často od nich dostáváme zprávy typu „měli byste promítnout tohle“ nebo „tohle byl skvělý večer.“ Možná to zní jako klišé, ale pokud se ti v práci nelíbí, ostatní to z tebe vycítí a přestanou za tebou chodit. Naopak když z tebe bude vyzařovat vášeň pro to, co děláš, nakazíš dobrou náladou i ostatní. Chceme, aby naši diváci odcházeli spokojení, aktivně se akcí účastnili a nebáli se na cokoli doptat.

Někdy stačí malá gesta, aby se návštěvníci cítili vítáni a v pohodě. Třeba u nás si mohou do sálu vzít nápoje z baru nebo vlastní občerstvení. Taky máme moc rádi psi, takže pro ně máme vždycky nachystané misky s vodou a granulemi, aby si to u nás užili. Buď vstřícný/á a aktivně s diváky debatuj o promítaných filmech. Nebraň se kritice a vyslechni si ji s otevřenou myslí. I ti největší rýpalové ti někdy můžou vnuknout dobrou myšlenku.

**DOKUKINO
(CHORVATSKO)**

Jsou filmy a pak jsou filmové zážitky

JAK VZBUDIT ZVĚDAVOST VEŘEJNOSTI?

„Úspěšná propagace je taková, která cílové skupině nepřipadá jako korporátní žargon.“

Nikica

**KINOKLUB „ŠIBENIK“
(CHORVATSKO)**

To nejtěžší na projekcích je vzbudit zájem veřejnosti. Přiznejme si, že i se sebelepším a nadčasovějším snímkem můžeš mít problém upoutat pozornost diváků. Nestačí jen promítat filmy, musíš poskytovat zážitky. Premiéry v Dokukinu se neobejdou bez besed s filmovým štábem, panelových diskuzí a podobných mimořádných akcí.

S každým novým filmem si definujeme našeho cílového diváka. Kromě pravidelných reklam a propagace pořádáme každý měsíc speciální kampaně prostřednictvím různých komunikačních kanálů a nástrojů, kdy oslovujeme konkrétní publikum. Nejen že cílíme na filmové fanoušky, ale pro každý plánovaný film taky vytváříme síť kontaktů z řad nevládních organizací, asociací, značek a médií, která jsou s ním nějakým způsobem spjatá.

Například u promítání filmu **KING SKATE** jsme oslovili místní skejtovou a punkovou komunitu – skejtové a alternativní kluby jako **MOCHVARA**. Dokonce jsme objevili každoroční akci na Istrii s názvem **VLADIMIR SKATE FILM FESTIVAL**. Na projekci **PALÁČŮ PRO LIDI** jsme zase kontaktovali místní architekty, urbanisty, antropology a studenty designu a architektury. Postavili jsme kolem ní celý program, který jsme pojmenovali **ARCHITEKTURA A PAMĚŤ** s panelovou diskuzí za účasti expertů a s dalšími podobnými filmy.

K filmu **SÓLO** jsme přidružili diskuzi s klavírní virtuoskou Virnou Kljaković a psychiatrem Hrvojem Handlem, kteří se podělili o svoje zkušenosti a poskytli divákům jedinečnou přidanou hodnotu. Oslovili jsme i hudební školy a fakultní nemocnici psychiatrie Vrapče, která ve spolupráci se

Společností chorvatských filmových kritiků pořádá pro své studenty a stážisty filmově-diskurzivní program s názvem **FILM A PSYCHIATRIE**.

Snažíme se oslavovat filmovou kulturu, ale zároveň chceme zvýšit návštěvnost. Za tímto účelem organizujeme pestrý program akcí a k promítacímu sálu jsme přidali další zajímavé prostory jako kavárnu, ve které mohou probíhat diskuze, workshopy a přednášky, knihkupectví s nabídkou filmových časopisů a publikací nebo prostor na vystavování videoinstalací, filmových plakátů a fotografií. V neposlední řadě pořádáme open mic akce na téma promítaných filmů, novinek a dalších.

**DOKUKINO, ZÁHŘEB
(CHORVATSKO)**

Najdi své spojení

V červnu nám obvykle poklesne návštěvnost, a proto od začátku července do druhé poloviny září pořádáme venkovní projekce v **ART PARKU ZAGREB**, zelené oáze v samém srdci chorvatského hlavního města a ideálním místě ke zchlazení v horkých letních měsících. V roce 2023 jsme realizovali sérii velmi úspěšných projekcí pod názvem **DOKSIUKLETI** v revitalizovaném prostoru obývaném začínajícími umělci a profesionály v kultuře. Hledáme spojení u místních umělců, aktivistů, řemeslníků a občanských iniciativ, čímž naše projekce dáváme do širšího kontextu a propojujeme s jinými událostmi, jako jsou koncerty, workshopy, street art nebo bleší trhy. Jednou takovou iniciativou je třeba *Plastic Free July*, v rámci níž promítáme dokumenty s ekologickou tematikou ve spolupráci s neziskovkou **ZELENA AKCIJA**.

Sedmero rad na závěr

1. Sleduj aktuální dění, identifikuj společensky a politicky relevantní témata a podněcuj diskuze

2. Neboj se odvážnějších kreativních rozhodnutí a nepodceňuj svoje publikum
3. Zapoj komunitu, buď otevřený/á novým návrhům a rozšiř si obzory
4. Podnikej malé kroky, aby se tvoji diváci cítili pohodlně a aby na promítání chodili pravidelně
5. Nepromítej filmy, poskytni nezapomenutelné zážitky
6. Vybuduj si rozsáhlou síť kontaktů a propaguj každý film prostřednictvím přizpůsobeného a originálního digitálního marketingu
7. Zajisti doplňkové aktivity (workshopy, představení, výstavy, koncerty atd.)

FOTOGRAFIE:

BISTRČIĆ, Sanja; ŠARLIJA, Zoe; MAGZAN, Anto; PLANINC, Borut, BERDAIS, Klara a Leonardo
KLANCIR

Archiv našeho promítacího místa (Dokukino)

PROMÍTÁNÍ POD TLAKEM

AUTORKA: Mariam Jachvadze, Produkční manažerka (Chai Khana Media, Gruzie)



- > Citlivý obsah v menších městech
- > Angažovanost občanské společnosti
- > Nepředvídatelné diskuze
- > Překonání potenciálních překážek
- > Paměť jako spouštěč konfliktu
- > Filmy pod politickým tlakem
- > Sedmero rad na závěr

Citlivý obsah v menších městech

Gruzie ale není jediná země, v níž k takovýmto speciálním opatřením dochází. Například v Rumunsku se k vybírání filmů taky přistupuje velmi opatrně. Ještě náročnější je to potom u promítání v městečkách a na vesnicích s menším okruhem diváctva. Tamější kulturní centra vynakládají značné úsilí, aby svoje publikum rozšířila a iniciovala diskuze o relevantních společenských tématech. Jejich cílem je diváky zaujmout a navázat s nimi kontakt.

Simion Pop, zástupce Paláce kultury v rumunské Bistritě si dává pozor na citlivější témata a jejich možný dopad na místní publikum. V menších městech je třeba najít tu vytouženou rovnováhu mezi promítáním atraktivního obsahu a neodrazováním diváků.

„Existují citlivá témata, u kterých váháme, protože nevíme, jestli budou s diváky rezonovat, nebo jestli si je promítáním odcizíme. Nejsme v New Yorku, kde se o takové věci nemusíš strachovat, protože si tvoje téma vždycky svoje publikum najde. Musím si všímat, co v místních vyvolává silné emoce, i když to sám mám jinak.“

Simion

**PALÁC KULTURY V
BISTRITĚ (RUMUNSKO)**

<http://www.palatulculturibistrita.ro>

Angažovanost občanské společnosti

V Chorvatsku je velmi důležitým posláním dokumentárních filmů zabývat se aktuálními společenskými a politickými otázkami. Místní zástupci KineDoku se aktivně snaží dát prostor různorodým názorům a podporovat kritické myšlení. Navázali intenzivní spolupráci s veřejnými organizacemi a odborníky z různých oborů, včetně politologie, sociologie, filozofie, ekologie, antropologie, historie či ekonomie. Snaží se tak dávat filmová témata do širších souvislostí interdisciplinárním způsobem.

Česko je dalším zářným příkladem pozitivní výměny názorů a nápadů napříč různorodým diváctvem KineDok dokumentů. V roce 2022 byl do katalogu KineDok zařazen film *Tobi v barvách duhy*. Představuje Evu a její rodinu žijící v malé maďarské vesnici. Její šestnáctileté dítě se nedávno vyoutovalo jako transgender a zvolilo si jméno Tobi. Film je popisován jako „*emotivní příběh o osvobození a toleranci*“ a rezonuje s Ivanou z Centra volného času Hrubínka v České republice. Sama dodává, že ji u filmu překvapila reakce diváků.

I v Gruzii se potvrdilo, že pokud pro svoje publikum vybereš vhodný promítací prostor a zohledníš širší společensko-politický kontext, akce bude mít zaručeně úspěch. Přes rizika spojená s

promítáním LGBT QI filmů, kdy gruzínské krajně pravicové skupiny představují potenciální hrozbu, KineDok v Gruzii uspořádal dvě úspěšné a ničím nerušené projekce filmu *Tobi v barvách duhy*.

„Když jsme promítali film Tobi v barvách duhy, všimla jsem si pár drsně vypadajících chlápů v publiku a čekala jsem, že během projekce odejdou. Oni ale zůstali a byli naprosto ohromeni tím, jak se Tobi vypořádává se životem a jak vypadá hledání skutečné identity.“

Ivana

**CENTRUM VOLNÉHO
ČASU HRUBÍNKA (ČESKO)**

<https://www.facebook.com/hrubinka>

Překonání potenciálních překážek

Úspěch obzvláště slavila koordinátorka KineDoku v Gruzii Natali Chkhartishvili, která film představila široké veřejnosti navzdory možným problémům. Projekce rozpoutala diskuzi, vyvolala v divácích empatii a zdůraznila, jak důležitý je správný výběr projekčních prostor, když promítáte citlivější témata v konkrétním kulturním kontextu.

„První projekci jsme uspořádali pro novináře z jižního Kavkazu v rámci jejich školení nazvaného ‚Jak informovat o queer tématech?‘ organizovaného platformou Chai Khana Media a podruhé jsme film promítali v Untitled Gallery v Tbilisi. Byla to záměrná volba, jelikož jde o prostor často pořádající akce pro queer komunitu. Tím pádem jsme věděli, že nenastanou problémy a že místo nabízí bezpečný prostor pro diskuzi.“

Natali, Chai Khana Media (Gruzie)

Paměť jako spouštěč konfliktu

Nás lidi rozděluje spousta faktorů. Jedním z nich je i paměť, která je často spouštěčem konfliktu a vzdoru, a to zejména při promítání filmů o historických událostech. Na druhou stranu ale může sloužit jako katalyzátor reflexe a dialogu.

Filmy o Jugoslávii a bývalém socialistickém režimu jsou v Chorvatsku stále problematické a je potřeba k nim přistupovat opatrně, aby se mezi lidmi nerozvířila kontroverze. Na takové dokumenty jsou ideálním cílovým publikem studenti a učitelé.

Dina Pokrajac, zástupkyně KineDokv Záhřebu přiznává, že promítání filmů se spornou historickou tematikou může vyvolat problémy. Popisuje: „Jsou to bolestivá místa naší společnosti a kolektivní paměť je bohužel neustále vymazávána a přepisována. U některých filmů jsme se zaměřili na středoškoláky a nezletilé. Někdy bylo náročné získat svolení od jejich rodičů nebo ředitelů škol, ale nakonec se nám je povedlo přesvědčit. Vždycky se snažíme o rozvinutí co nejširší perspektivy prostřednictvím moderovaných diskuzí a pozvaných odborníků.“

Filmy pod politickým tlakem

Mnohem těžší je vypořádat se s politickým tlakem, zejména pokud jdeš proti zájmům oligarchy nebo vlivných osobností. Nejnovější film Salome Jashi **ZKROCENÁ ZAHRADA** je zářným příkladem gruzínské kinematografie, který sbírá ocenění na mezinárodních festivalech a dokonce i nominaci na Sundance. Ale doma film vyvolal velkou kontroverzi kvůli nepřímým narážkám na Bidzinu Ivanishviliho, zakladatele vládnoucí strany Gruzínský sen.

V létě 2021 Jashi začala vyjednávat podmínky o promítání svého filmu s jediným gruzínským řetězcem kin Cavea. Po několika měsících tahanic obdržela oficiální odmítnutí, které znělo: „Naše streamovací platforma nemá ve zvyku nabízet dokumentární filmy.“ Taková odpověď se jí nezdála, jelikož Cavea standardně přebírá hrané a dokumentární filmy z produkce, nahraje je na svou platformu (pouze pro předplatitele) a promítá je ve svých kinech. Ten samý rok řada kin po celé Gruzii, včetně Kvemo Kartli, Ozurgeti a Batumi, odstoupila od promítání, aby se vyhnula potenciálnímu konfliktu s vládou.

Stejný strach zažíval i Mindia Esadze, bývalý ředitel Gruzínské filmové akademie v Tbilisi, nezávislého a nekomerčního subjektu zaměřeného na rozvoj a popularizaci gruzínské kinematografie. *Zkrocená zahrada* byla původně schválena k sedmero promítání v kině Cinema House. Nakonec ale kino svůj slib nedodrželo a **ZNIČEHONIC PROMÍTACÍ ŠŇŮRU ZRUŠILO**. Jashi vzpomíná, jak ředitel kina reagoval:

„Řekl mi, že film promítat nebude, protože vyvolává kontroverzi a svou politikou rozděluje lid. A pak dodal, že se nechce stát obětí.“

Gruzínská společnost na to reagovala se značným zájmem a různé organizace se nabídly film promítat, například divadlo Haraki, Goethe-Institut Gruzie, Cafe Ezo, Cafe Mziuri a další. Všechny projekce měly úspěch.

Příběh dokumentu *Zkrocená zahrada* pokračoval a film znovu nabyl na významu během filmových protestů reagujících na změny v Gruzínském národním filmovém centru. V červnu 2023 vůdce vládnoucí strany Iraklij Kobachidze veřejně zkritizoval režisérku Salomé Jashi a její film označil za „nestoudný“ a „absurdní“. **KRITIZOVAL** taky Gruzínské národní filmové centrum, že takové projekty podporuje (např. nabízením finančních prostředků) a v odpovědi novinářům 19. června 2023 uvedl: „*Film s tak nestoudným obsahem nikdy neměl vzniknout. Proč raději netočíme filmy o správných věcech?*“.

Následující den ukázal gruzínský KineDok svou houževnatost a odhodlání a okamžitě zorganizoval dvě projekce právě *Zkrocené zahrady*. Přišlo okolo sto lidí, kteří se aktivně zapojili do diskuze po filmu. Ti, kteří se na promítání nemohli dostavit, požádali o přístup k filmu přes VOD platformu.

„Celý týden jsme byli zahlceni reakcemi. V tak napjaté situaci je přístup přes VOD platformu skvělým řešením, jak film rychle rozšířit mezi širokou veřejnost.“

Natali, koordinátorka KineDoku, (Gruzie)

Cenzura a politický tlak přiměli experty z oboru a filmové nadšence vytvářet nová hnutí. Například **GEORGIAN CINEMA IS UNDER THREAT** (Gruzínská kinematografie v ohrožení) reaguje na neprůhledná rozhodnutí vydávaná gruzínským ministerstvem kultury. Hnutí pomohlo zorganizovat novou vlnu filmových projekcí pod názvem *Gruzínská kinematografie pro gruzínské diváky*. Umožňuje občanům vychutnávat si moderní kousky domácí filmové tvorby, které jsou dostupné po celé zemi. V době, kdy městská kina nefungují tak, jak mají, si filmy ke svému publiku hledají vlastní cestu.

Sedmero rad na závěr

Začínající promítači a venue manažeři mohou z těchto příběhů čerpat inspiraci a vzít si k srdci následující rady:

- 1. Vezmi v potaz jedinečný politický, kulturní a sociální kontext** vaší země a společnosti. Přizpůsob svůj přístup tak, aby reflektoval citlivá místa a preference tvého publika.
- 2. Vytvoř přátelskou a bezpečnou atmosféru a oslovuj hosty**, řečníky a odborníky, aby se účastnili diskuzí po projekci. Pozvedni celkový zážitek a nabídni divákům doplňující informace.
- 3. Umožni divákům o tématech diskutovat** a zamyslet se nad nimi.

4. Věnuj čas jazyku a celkové strategii propagace, a to hlavně u filmů s citlivou tematikou.

5. Pobízej diváky k otevřené komunikaci, která v nich vypěstuje porozumění a přemostí rozdíly. Dosáhneš inkluzivního a obohacujícího zážitku.

6. Zvaž alternativní promítací místa (nebo soukromé akce pouze pro zvané) zaručující bezpečné prostředí.

7. Hledej kreativní způsoby, jak vytvářet protestní a podpůrné iniciativy.

Čtěte více:

<https://civil.ge/archives/491900>

<https://civil.ge/archives/491900>

<https://eurasianet.org/georgian-culture-vs-georgian-culture-minister>

<https://eurasianet.org/georgian-culture-vs-georgian-culture-minister>
<https://civil.ge/archives/556457>

<https://civil.ge/archives/556457> <https://civil.ge/archives/548248>

FOTOGRAFIE:

CHKHARTISHVILI, Nat ali

Fotografie z filmů (Zkrocená zahrada, Tobi v barvách duhy, Tenkrát v mládí)

LÍBÍ, NELÍBÍ. OSLOVENÍ MLADÝCH DIVÁKŮ

AUTORKA: Dina Pokrajac, Dokukino KIC Manager (Restart, Chorvatsko)



> Oslovení mladého publika

Demokracie pro začátečníky –

> podpora otevřeného kritického myšlení

> Nepatronizuj

> Filmová abeceda – láska k filmu se buduje od dětství

> Dokukino živě – interakce je klíčová

> Osmero rad na závěr

„Náš program se zaměřuje hlavně na mladé diváky, zejména studenty, které se snažíme pobídnout k rozvoji otevřeného kritického myšlení a účasti v interaktivních diskuzích. Zároveň chceme propagovat společensky angažované a estetické dokumenty. O budoucnosti kinematografie nemáme pochyb, protože se nic nevyrovná kouzlu filmové projekce, pečlivé dramaturgii a kolektivnímu zážitku ze sledování a přemýšlení o filmech.“

Dina

**DOKUKINO KIC (ZÁHŘEB,
CHORVATSKO)**

Oslovení mladého publika

Až 40 % Chorvatů ve věku 16–29 let nenavštěvuje pravidelně kino. Je potřeba dodat, že podle počtu prodaných vstupenek víme, že většina mladých návštěvníků kin chodí na americkou produkci hollywoodských blockbusterů. Nezávislá evropská produkce pak výrazně zaostává (podíl amerických filmů činí 82 % publika). Ti, kterým se občas říká „digital natives“, vyrostli na internetu a komunikují hlavně na sociálních sítích a prostřednictvím digitálních technologií. Krize způsobená pandemií COVID-19 ještě umocnila chuť mladé generace na online obsah a individualističtější a odcizenější způsoby sledování filmů prostřednictvím digitálních platforem a obrazovek. Jsou to znepokojující data, která věští nejistou budoucnost nezávislých kin.

V chorvatském **DOKUKINU** jsme vytvořili program pro děti a mládež, který se snaží tyhle nepřívětivé tendence zvrátit, pozvednout návštěvnost a demokratizovat proces výběru, produkce a distribuce filmů. I když nevlastníš kino, následující kapitola tě může inspirovat k oslovení mladých diváků, kteří se s přibývajícím věkem můžou stát tvými pravidelnými návštěvníky.

**PROGRAM PRO
DOSPÍVAJÍCÍ**

Demokracie pro začátečníky – podpora otevřeného kritického myšlení

Demokracija za početnike (Demokracie pro začátečníky) je série dokumentárních filmů promítaných v doprovodu interaktivních diskuzí, jejichž cílem je zvýšit povědomí dětí na základních a středních školách o výzvách moderní společnosti, definovat si základní pojmy a podnítit kritické uvažování.

Program je organizovaný ve spolupráci s **CHORVATSKÝM DEBATNÍM KROUŽKEM**. Účelem takových speciálních projektů má být vytvoření bezpečného prostoru pro debatu, kde se mohou středoškoláci setkat s vážnými a citlivými tématy, vyjádřit svoje postoje a názory na film a jeho motivy a zpracovat na svojí argumentaci.

Filmy vybíráme podle témat, která v současné době rezonují u mladých lidí, širších společenských problémů a otázek týkajících se vymezení práv a povinností, morálních vztahů, jednání vůči vrstevníkům a odpovědnosti vůči sobě samému i širšímu okolí.

Z katalogu KineDoku jsme v poslední době promítali například **TOBI V BARVÁCH DUHY** (2021) pojednávající o transgender identitě, osvobození a toleranci a **EASY LESSONS** (2018), příběh o Kafie, která emigrovala do Maďarska a snaží se přizpůsobit zcela odlišné kultuře, než do jaké se narodila.

Oba filmy se na věc dívají optikou teenagerů, takže jsou srozumitelnější a přístupnější. A my pak mladé diváky vedeme k tomu, aby kladli otázky, vyjadřovali své názory a nahlas polemizovali. Někdy bylo náročné získat svolení od rodičů nebo učitelů, jelikož některé filmy se zabývaly citlivými tématy, jako např. transgender identitou, těhotnými mladistvými, konzumací alkoholu a užívání drog.

Nakonec jsme je ale přesvědčili, protože jsme se zaručili, že prostřednictvím moderovaných diskuzí a pozvaných odborníků poskytneme vyvážený pohled na věc. V takových případech můžeš požádat o písemné doporučení od veřejné instituce (v našem případě Chorvatského audiovizuálního centra nebo ministerstva školství), která doloží, že je film vhodný pro nezletilé (musí být uvedena věková klasifikace).

Pokud chceš promítat pro školy, měl/a by sis vytvořit vlastní síť učitelů, profesorů a dalších pedagogů, se kterými budeš udržovat přátelské vztahy a sdílet návrhy na promítání. Můžou to být tvoji bývalí učitelé nebo pedagogové, které znáš přes svoje kamarády a kolegy. Jsou důležitým spojencem, kterého si musíš získat na svoji stranu, abys mohl/a promítat filmy dětem a dospívajícím. Budou ti krýt záda, když narazíš na problémy s přehnaně ochránářskými rodiči, nebo vyhledá třetí plochy se šouravými řediteli škol. Situace s chorvatskými školami se různí – někdy potřebuješ souhlas ředitele nebo výchovného poradce a jindy je to na učitelích. Obvykle nepotřebuješ svolení rodičů, ale když jde o kontroverzní téma, můžou se později ozvat a pěkně ti zavařit. Proto je lepší se na takovou eventualitu připravit nebo je informovat předem. Kýžené důvěry ze strany učitelů lze dosáhnout pouze osobním kontaktem. Budování reputace a důvěryhodnosti trvá roky a stačí jeden krok vedle, jeden „závadný“ nebo nevhodný film, a váš vztah se zborší. Při výběru filmů pro mladé diváctvo tedy doporučujeme konzultovat veškeré relevantní hráče.

Můžeš třeba sestavit poradní komisi z řad teenagerů, a dát jim tak rozhodovací pravomoce, nebo se poradit s učiteli a experty na mediální gramotnost, kteří ti pomůžou naplánovat a propagovat program. Vřele doporučujeme vytvořit k filmům vzdělávací materiály, které pomohou učitelům a dalším vychovatelům provádět diváky diskuzí. Oslov profesionály a vytvoř digitální nebo tištěné brožury obsahující základní informace o filmu, vysvětlení klíčových pojmů, pokyny a modelové otázky k diskuzi, návrhy na dodatečné aktivity nebo seznam doporučené literatury a filmů. Další možnost je požádat filmaře o natočení krátkého úvodního klipu, který můžeš promítnout před filmem, nebo pozvat hosty s powerpointovou prezentací. Je dobré vytvořit si vlastní databázi jmen všech učitelů, jejich kontaktních údajů a předmětů, které vyučují. Naše databáze zpočátku obsahovala jen pár jmen, ale teď už je poměrně rozsáhlá. Udržujeme s nimi pravidelný kontakt a na začátku školního roku nebo semestru jim zasíláme náš katalog, aby si mohli včas udělat plán.

VYTVÁŘEJ MATERIÁLY

Nepatronizuj

Další věc, na kterou by sis při dramaturgii programu pro mladé publikum měl/a dávat pozor, je nepůsobit povýšeně. Jsou hodnoty, které je chceme naučit, a umělecké aspekty, které chceme vyzdvihnout, ale musíme našim divákům naslouchat. Požádej je o zpětnou vazbu a

měj ji na paměti při vybírání filmů v budoucnu. Je důležité dětem a mládeži ukázat možnosti dokumentárního žánru. Většina z nich se setkala jen s dokumenty o skutečných zločinech, přírodě a historických událostech vysílaných v televizi nebo dostupných online, a proto je neberou jako uměleckou formu. Přizvi filmaře a filmové kritiky, kteří s nimi mohou analyzovat strukturu filmu a způsob, jakým ztvárňuje témata nebo svoje protagonisty.

DOKUMENTÁRNÍ FILM JAKO UMĚLECKÁ FORMA

Nepodceňuj svoje diváky a nevyhýbej se důležitým tématům a filmům jen proto, že jsou náročné na pochopení. Všechno, co za něco stojí, vyžaduje úsilí. Když děti naučíš, jak rozebrat složitý obsah, pomůžeš jim formovat si svůj vkus i do budoucna. Naučit se dívat na film je stejné jako naučit se číst – je to dovednost, která vyžaduje trpělivost, dialog a výměnu informací. Jednou jsme v Dokukinu promítali film pro středoškoláky. Jejich učitelé se obávali, že je film bude nudit. Vybrali jsme **ZEMI MEDU** – pomalý, artový film –, ale reakce dětí nás příjemně překvapila. Rozpoznali jeho uměleckou hodnotu a mluvili o něm spíš jako o hraném filmu, než jako o dokumentu, a to nás hrozně potěšilo. Dostalo nás to až kstále nevyřešené debatě o vztahu mezi dokumentem a realitou a zdánlivě objektivních záběrech. Abychom téma dětem ještě více přiblížili, pozvali jsme si na promítání skutečného včelaře, který jim popovídal o včelách medonosných a umění včelařiny.

Láska k filmu se buduje od dětství

Mladé publikum taky ocení praktické aktivity, jako jsou workshopy na tvorbu filmového plakátu, videohry nebo krátkého dokumentu. Nauč je se softwarem na vytváření videa a nech je prozkoumat filmová témata prostřednictvím zvuku a obrazu. Inspiruj se například naším vzdělávacím programem **FILMSKA POČETNICA (FILMOVÁ ABECEDA)**, který jsme zahájili se záměrem vyzkoušet inovativní a originální přístupy k filmové výchově již od útlého věku. Umožňuje dětem předškolního a raného školního věku poznat a osvojit si základy filmové a mediální tvorby, které jsme rozdělili do tematických bloků: fotografie, střih, scenáristika a vyprávění, filmová hudba, vícekanálový zvuk, 3D modelování, experimentální filmová tvorba, interaktivní a stop motion animace, kyanotypie a mnoho dalších.

FILMOVÁ ABECEDA

<https://filmskapocetnica.restarted.hr/abc-of-film-2-2/>

Interakce je klíčová

V roce 2023 jsme spustili nový diskurzivní program o filmu *Dokukino Eter (Dokukino živě)*. Dáváme studentům možnost, aby sami vybrali filmy, moderovali diskuze s hosty a navrhovali a organizovali promítací události. Zprostředkováváme setkání s filmaři, čímž jim umožňujeme nakouknout do tvůrčího filmového procesu, ale taky jsme rozjeli workshopovou a digitální kampaň *Gledaj svijet, mijenjaj svijet (Sleduj svět, změň svět)*, kde můžou zapojit svoje tvůrčí schopnosti a natáčet krátká tematická videa přímo v mobilu. Dokukino tedy představuje i prostor pro tvorbu a objevování nových talentů. U obdobných projektů je potřeba najít ty správné partnery, kteří nám pomohou oslovit cílové publikum.

Proto spolupracujeme se studentským klubem
FAKULTY POLITICKÝCH VĚD UNIVERZITY V ZÁHŘEBU nebo třeba s
populárním studentským rádiem **RADIO STUDENT**. Iniciativa
umožňuje studentům se aktivně a kreativně podílet na
dramaturgii a organizaci jednotlivých akcí. Učí je o všech
aspektech promítání, od výběru filmu až po jeho propagaci.

DOKUKINO ŽIVĚ

<https://dokukino.net/film/dokukino-eter-govori-da-bih-te-video-uz-razgovor/>

Osmero rad na závěr

- 1. Doprovod' projekce diskuzemi a vyzvi mladé diváky**, aby kladli dotazy a vyjadřovali svoje názory
- 2. Vytvoř si vlastní síť učitelů**, profesorů a dalších pedagogů
- 3. Při výběru filmů sestav poradní komisi z řad teenagerů**, čímž je zábavným způsobem začleníš do rozhodovacího procesu, nebo se porad' s učiteli a experty na mediální gramotnost
- 4. Zpracuj dodatečné vzdělávací materiály** (tištěné nebo digitální brožury, prezentace, úvodní klipy)
- 5. Nevyhýbej se důležitým tématům a filmům** jen proto, že jsou náročné na pochopení
- 6. Pozvi si filmaře**, filmové kritiky a další zajímavé hosty, aby divákům náročný obsah zprostředkovali
- 7. Zorganizuj praktické aktivity**, jako jsou workshopy na tvorbu filmového plakátu, videohry nebo krátkého dokumentu
- 8. Interaguj s mladým publikem a zapoj ho do všech aspektů projekce**, od výběru až po propagaci

FOTOGRAFIE:

BISTRČIĆ, Sanja; CERIĆ KOVAČEVIĆ, Samir; MAGZAN, Anto a Zoe ŠARLIJA

Archiv našeho promítacího místa (Dokukino)

PŘIDEJ SE KE KINEDOKU

AUTOŘI: Szabolcs Szirony, Zsombor Szabolcs Pál



- > 1. Motivace
- > 2. Četba
- > 3. Příprava
- > 4. Co očekávat od KineDoku
- > 5. Vítej na palubě

1. Motivace

Zamysli se nad **vlastními zájmy a cíli**. Polož si následující tři otázky, díky kterým si uděláš představu o vlastní motivaci a které tě provedou na této inspirativní cestě:

- Mám rád/a dokumentární filmy?
- Záleží mi na světě okolo mě?
- Těší mě budovat komunitu?

Pokud jsi alespoň na dvě otázky odpověděl/a „ano“, pak si budeš s KineDokem rozumět.

2. Četba

Věnuj čas studiu všech kapitol našeho manuálu **Jak si vytvořit promítací místo: Inspirativní příběhy a osvědčené postupy KineDoku** dostupného na našich stránkách pro potenciální partnery.

ČT MANUÁL

<https://kinedok.net/cs/chapters?noredirect=1>

3. Příprava

Zkus se zamyslet nad **ideálními prostory** pro promítání dokumentů. Prozkoumej svoje okolí a město, ve kterém žiješ, a hledej místo, které sdílí tvoje hodnoty a má k dispozici projektor a plátno. Jakmile najdeš vhodný prostor, je na čase vytvořit si promítací plán. Chceš divákům nabídnout pravidelné projekce, na které se můžou těšit. Při plánování je třeba vzít v potaz kulturní akce, které jsou organizované ve tvém okolí. Zkus načasovat svoje akce na dobu, která se nekryje s žádnou konkurenční událostí.

Pokud do toho nechceš jít sám/sama, zkus vytvořit **tým s podobně smýšlejícími lidmi** (z řad přátel, kolegů nebo sousedů). Vždycky se hodí mít hostitele, který zapřede diskuzi s účastníky, technického mága, který má pod palcem všechna udělátka, fotografa, který se postará o skvělé momentky na sociální síti, a guru sociálních sítí vytvářejícího atraktivní obsah pro tvoje sledující. Je samozřejmě výhodou, když to všechno zvládneš sám/sama, ale práce v týmu je jednodušší, zábavnější a hlavně udržitelnější, pokud máš v plánu promítat pravidelně. Udělal/a jsi kus práce. Teď se zamysli nad tím, **proč** chceš dokumenty promítat a **kdo** by měl být tvým cílovým divákem. Až si tohle všechno ujasníš, je ideální čas kontaktovat **tvého místního koordinátora KineDoku**.

4. Co očekávat od KineDoku

Podpis smlouvy

KineDok s tebou potřebuje podepsat smlouvu. Je to zjednodušená verze smlouvy, v níž se KineDok zaručuje za zajištění autorských práv k promítání filmů a ty se zavazuješ, že s filmovými kopiemi/odkazy budeš zacházet náležitým způsobem. Smlouva je k nahlédnutí zde.

SMLOUVA

Výběr filmů

Zalov v katalogu KineDok a vyber si filmy, které tě oslovily. Zvol takové filmy, které tě baví, protože o nich pak budeš diskutovat na konci projekce s diváky. Když s diváky sdílíš filmy, které skutečně miluješ, vytváříš tak poutavý a autentický zážitek.

Propagace akce

Po podpisu smlouvy a výběru filmů s tebou nasdílíme složku na Google Drive s filmovým souborem, titulky a propagačními materiály. PR balíček může obsahovat tipy na propagaci akce a návrhy obsahu na sociální sítě, fotografie z filmu, videoúvody od hostů a tvůrců, loga, trailery, plakáty, doplňující texty a distribuční materiály. Všechny sdílené materiály můžeš používat ke komunikaci se svým publikem a vytvoření reklamy na plánovanou projekci.

Bez poplatků

Členství v KineDoku je úplně zdarma. Navíc ti pomůžeme s propagací události na našich stránkách a sociálních sítích a často můžeme zprostředkovat hosty na diskuzi po filmu (uhradíme jejich honorář, ubytování a cestu). Taky často natáčíme vlastní videa, abychom propagovali konkrétní promítací místa pro vlastní účely, a ta potom nabídneme tobě k dalšímu využití, abys

mohl/a nalákat více diváků. Pořádáme také každoroční workshopy a setkání pro venue manažery na místní i mezinárodní úrovni. Když se staneš součástí naší sítě, budeš mít možnost navázat spojení v rámci naší KineDokkomunity venue manažerů a filmařů.

Další nezbytnosti

KineDok jako neziskovka závisí na podpoře z veřejných zdrojů. Proto tě žádáme, abys sponzorské reklamy a loga patřičně a viditelně přehrával/a nebo vystavoval/a na svých akcích. Všechny potřebné související informace najdeš ve složce „Important Info Before Screening“, která bude součástí balíčku na Google Drive s filmem a propagačními materiály. Přestože většina projekcí KineDok je zdarma, můžeš se rozhodnout vybírat dobrovolné vstupné.

Zpráva po projekci

Po každém promítání tě prosíme o zaslání zprávy. Měla by obsahovat počet návštěvníků akce, případné diskuze a jejich hosty, podrobnosti o případných doprovodných akcích atd. Zprávu doplň alespoň o dvě fotografie z akce.

Nezapomeň

Po každém promítání se rádně pochval. Film je kouzelné médium, které podněcuje smysluplný dialog o důležitých tématech, což představuje stěžejní činnost v rámci komunity. Každou promítací akci chápeme jako příležitost něco změnit. Pěstováním prostoru pro smysluplnou konverzaci a zapojení komunity pomáháš budovat lepší svět. Filmy mají moc spojovat lidi a inspirovat změny, a ty tuhle moc držíš ve svých rukou. Rok co rok tohle potvrzují desítky tvůrců, stovky venues a desetitisíce našich diváků.

Nezapomeň, že KineDok je tu pro tebe. Pokud se ocitneš v úzkých, budeme ti krýt záda. Neexistuje pro nás žádný příliš velký nebo moc malý problém. Slibujeme, že ti vždycky pomůžeme najít řešení.

VÍTEJ NA PALUBĚ

<https://kinedok.net/cs/join-us?noredirect=1>

FOTOGRAFIE:

BENIDZE, Salome a Dániel ESZTER

How to Set up a Screening Venue

A manual issued by Institute of Documentary Film

Editor:

Hana Kulhánková

Content editors:

Hana Kulhánková, Ivana Formanová

Authors:

Andreea Bratosin, Veronika Hanáková, Mária Hejtmánková, František Horvát, Mariam Jachvadze, Zsombor Szabolcs Pál, Dina Pokrajac, Szabolcs Szirony

Regional partners:

Lika Antadze, Petra Babić, Klara Berdais, Andreea Bratosin, Ivana Formanová, Jana Gombiková, Natali Chkhartishvili, Silvia Učňová Kapustová, Jana Šafáriková, Szabolcs Szirony, Dominik Vontor, Zsófia Zurbó

Translation and proofreading:

Eva Mazalová, Jindřich Klimeš

Graphic design:

Radim Měsíc

Author of the cover photo:

Sven Čustović

KineDok

Institute of Documentary Film

Štěpánská 14, 110 00 Prague 1

Czech Republic

films@kinedok.net

www.kinedok.net

www.dokweb.net